

toerisme
vlaanderen

Awareness onderzoek WO I 2013

Toerisme Vlaanderen - Kennisbeheer

2014-18
100 jaar Grote Oorlog

Verkenning van het bewustzijn rond WO I

Voor Toerisme Vlaanderen, kennis- en strategiegedreven marketingorganisatie, vormt deze verkenning naar het bewustzijn rond WO I een belangrijke bron van informatie over verschillende doelgroepen uit tien geselecteerde landen. Dankzij de bevindingen uit het onderzoek kan Toerisme Vlaanderen het gastheerschap in '14-'18 op gepaste wijze verzorgen. Met de herdenking van WO I staan Toerisme Vlaanderen en haar partners immers voor een grote uitdaging.

Deze uitdaging ligt in het overbruggen van het spanningsveld tussen de gevoeligheid rond een donkere periode uit onze geschiedenis en de regionale economische, sociale en reputatievoordelen die herdenkingstoerisme met zich kan meebrengen. 'Toerisme +' is daarbij ons uitgangspunt, want het gaat om méér dan gewoon toerisme. WO I-toerisme gaat niet louter om het ontsluiten van erfgoed voor het publiek. Er is ook ruimte voor betekenis en reflectie. De betrokkenheid van de toerist is in veel gevallen hoger dan bij leisure- of zakentoeurisme, daarom gaan we ook uit van een specifieke benadering. Respect staat daarbij centraal, en er is aandacht voor "meerstemmigheid" waarbij we openstaan voor diverse uitingen en tradities van herdenking. Ook het thema toegankelijkheid krijgt in al haar dimensies de nodige aandacht. Verder neemt Toerisme Vlaanderen actief deel aan het internationale gesprek rond de Grote Oorlog, de boodschap "nooit meer oorlog" weerklinkt daarbij.

Onderzoek vormt een belangrijke basis voor een kwaliteitsvol herdenkingsprogramma. Alvorens dat programma voluit van start gaat stelt Toerisme Vlaanderen zich dan ook de vraag in hoeverre Vlaamse WO I-bestemmingen gekend zijn in binnen- en buitenland. Hoe is het met andere woorden gesteld met de awareness of het bewustzijn over WO I? Hoe groot is de betrokkenheid vanuit verschillende landen en wat is de attitude ten opzichte van de herdenking van de Grote Oorlog? Op basis van deze monitoring kan Toerisme Vlaanderen gericht promotie voeren in het buitenland en de juiste accenten leggen bij de ontwikkeling van het toeristisch product rond WO I. De kennis wordt gedeeld, het onderzoek is dan ook raadpleegbaar voor onze toeristische partners.

Inhoud

Verkenning van het bewustzijn rond WO I	0
1. Bevraging via internationale panels	4
2. Resultaten.....	5
2.1 Top of mind bestemmingen	5
2.2 Kennis Flanders Fields	9
2.3 Houding tegenover en interesse in WO I-herdenking.....	11
2.4 Achtergrond respondent	15
3. Algemene conclusies	16
4. Highlights per land.....	18
4.1 Verenigd Koninkrijk (n=408).....	18
4.2 Ierland (n=366)	20
4.3 Australië (n=301)	22
4.4 Nieuw-Zeeland (n=303)	24
4.5 Canada (n=308)	26
4.6 Verenigde Staten (n=299).....	28
4.7 België Nederlandstaligen (n=203)	30
4.8 België Franstaligen (n=202)	32
4.9 Duitsland Nordrhein-Westfalen (n=199).....	34
4.10 Duitsland overige (n=207)	36

4.11 Frankrijk Nord-Pas de Calais en Ile de France (n=345).....	38
4.12 Frankrijk overige (n=628)	40
4.13 Nederland (n=407)	42

1. Bevraging via internationale panels

In hoeverre zijn Vlaamse WO I-sites top-of-mind? Toerisme Vlaanderen onderzocht deze vraag aan de hand van een enquête in 10 landen, namelijk Australië; België, Canada, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Nederland, Nieuw-Zeeland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Het gaat om inwoners van deze specifieke landen omdat ze potentiële bezoekers zijn naar aanleiding van WO I.

Voor elke land werd een quotum qua aantal respondenten bepaald. Aangezien de buurlanden algemeen de belangrijkste herkomstlanden zijn voor Vlaanderen werd daar een hoger aantal respondenten bevroegd dan in de andere landen.

	Vooropgestelde quota	Effectief aantal respondenten
Australië	300	301
België	200 Franstalige Belgen en 200 Nederlandstalige Belgen	202 Franstalige Belgen en 203 Nederlandstalige Belgen
Canada	300	308
Duitsland	200 Nordrhein-Westfalen en 200 overig Duitsland	199 Nordrhein-Westfalen en 207 overig Duitsland
Frankrijk	200 Nord-Pas de Calais en Ile de France en 200 overig Frankrijk	142 Nord-Pas de Calais en Ile de France en 267 overig Frankrijk
Ierland	300	366
Nederland	400	407
Nieuw-Zeeland	300	303
Verenigd Koninkrijk	400	408
Verenigde Staten	300	299

De quota moeten zorgen voor voldoende betrouwbare conclusies per land, maar ze maken een weergave van een totaal resultaat onmogelijk. Omdat we de populatie, 18-plussers die de afgelopen drie jaar reisden, niet kennen zijn wegingen om wel tot een totaal resultaat te komen niet aangewezen

De bevraging liep vanaf 11 tot en met 18 juni 2013. Het eerste deel van de vragenlijst was zeer algemeen, om niet aan te geven dat Toerisme Vlaanderen de opdrachtgever was. In de eerste vraag peilden we algemeen naar de associatie tussen veldslagen en Europa. Uit de antwoorden leidden we af in hoeverre WO I in

het algemeen en Vlaamse bestemmingen in het bijzonder leven in de hoofden van de mensen. De volgende vraag ging specifiek in op WO I-bestemmingen. Daarna onderzochten we de bekendheid van Flanders Fields als concrete bestemming. Tot slot kwamen de attitude ten opzichte van de herdenking van WO I, de persoonlijke link via voorouders en de intentie om aan herdenkingstoerisme te doen aan bod.

Het onderzoek legt omwille van lokale nuances in perceptie rond WO I regionale accenten. Voor België, Frankrijk en Duitsland komen dus niet enkel de volledige landen maar ook specifieke regio's aan bod. Frans- en Nederlandstalige Belgen denken bijvoorbeeld niet per se op dezelfde manier over WO I. In Duitsland ligt de focus op Nordrhein-Westfalen en in Frankrijk op Nord-Pas de Calais en Ile de France. Voor het panel van de Verenigde Staten selecteerden we respondenten uit het Noordoosten, Californië en Kansas. Deze regioafbakening is vooral relevant voor de toenadering die we tot de regio's zullen zoeken naar aanleiding van het WO I-herdenkingsprogramma. De onderzoeksresultaten helpen Toerisme Vlaanderen om doelgericht te communiceren naar de regio's in kwestie.

2. Resultaten

2.1 Top of mind bestemmingen

Britten kunnen de meeste slagvelden in Europa opnoemen. Ook Nieuw-Zeelanders, Ieren en Fransen uit Ile de France en Nord-Pas de Calais kunnen veel specifieke locaties benoemen. Amerikanen hebben een beperkte kennis over historische Europese slagvelden. Ook Duitsers benoemen weinig plaatsen, al vermelden zij ook wel vaak nog plekken zoals *Teutoburger Wald* en *Leipzig*.

Waterloo en *Normandië* zijn duidelijk top of mind in elk van de bevroegde landen met uitzondering van Duitsland exclusief Nordrhein-Westfalen. Wereldoorlog I-bestemmingen scoren zeer hoog in Nieuw-Zeeland en het Verenigd Koninkrijk. Ook in België, Frankrijk, Ierland, Australië en Canada is er een sterk bewustzijn van WO I. Dit in tegenstelling tot de overige landen en in het bijzonder de VS.

De *Somme* kent de grootste bekendheid, maar ook *Ieper* en *Verdun* worden heel vaak genoemd. *Gallipoli* en *Vimy* zijn dan weer sterk verbonden met bepaalde landen, *Gallipoli* met Australië en Nieuw-Zeeland en Canada met *Vimy*. Opvallend is dat *Verdun* in een aantal landen een uitzonderlijk hoge bekendheid geniet. Dit is het geval voor Frankrijk, Franstalig België en Duitsland. De helft van alle bevroegde Fransen vernoemt *Verdun*.

Ieper heeft een sterke positie in Nederlandstalig België, het Verenigd Koninkrijk, Nieuw-Zeeland en Ierland. De Nederlandstalige Belgen maken de meeste associaties met plaatsen in Vlaanderen. Nieuw-Zeelanders noemen ook relatief vaak *Flanders* en *Passendale*. *Passendale* doet het nergens zo goed als bij de Nieuw-Zeelanders. In Australië leeft dan weer eerder de term *Flanders* terwijl het in Canada gaat om *Flanders Fields*.

Tabel 1: Welke zijn volgens u de 3 belangrijkste historische slagvelden in Europa? (aandeel van de mensen dat dit antwoordt, enkel de relevante en belangrijkste antwoorden)

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlandstaligen	België Franstaligen	Duitsland Nordrhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
Ieper	15,7%	6,0%	3,0%	6,9%	2,9%	0,7%	20,2%	4,0%	1,0%	2,4%	0,7%	0,0%	3,2%
Flanders	6,6%	7,4%	5,6%	6,6%	0,6%	1,3%	10,3%	0,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	0,2%
Passendale	3,4%	1,4%	0,7%	6,6%	1,6%	0,0%	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Flanders Fields	2,2%	0,8%	0,7%	1,3%	3,9%	1,0%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
de Ijzer	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,3%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,5%
Somme	44,6%	28,1%	14,0%	23,4%	4,2%	1,3%	2,0%	2,0%	1,5%	1,4%	2,8%	2,3%	2,7%
Verdun	2,5%	1,1%	0,7%	1,7%	1,6%	2,3%	7,9%	31,2%	12,6%	19,3%	50,7%	48,5%	9,3%
Gallipoli	0,5%	3,0%	19,3%	28,7%	1,0%	0,3%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Vimy	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	20,1%	0,0%	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%	1,4%	0,4%	0,0%
Waterloo	22,1%	21,0%	18,6%	20,5%	16,9%	16,1%	66,0%	88,1%	26,1%	0,5%	47,9%	41,0%	46,9%
Hastings	21,3%	14,5%	7,0%	8,3%	2,9%	4,3%	4,9%	1,5%	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	2,0%
Azincourt	7,4%	2,2%	3,0%	3,6%	1,9%	1,0%	0,5%	1,0%	1,0%	0,0%	4,9%	0,4%	0,0%
Normandië	19,9%	26,5%	11,6%	16,2%	27,6%	36,1%	23,6%	22,3%	15,1%	2,4%	20,4%	19,2%	27,8%
Stalingrad	1,2%	5,5%	2,0%	4,0%	2,3%	1,3%	3,9%	7,9%	8,5%	0,0%	9,9%	5,3%	6,6%
Duinkerke	14,7%	8,2%	4,3%	7,6%	4,2%	2,0%	2,5%	1,0%	2,5%	0,5%	0,0%	0,0%	5,2%

Om de verschillende bestemmingen met een WO I-verleden in kaart te brengen en hun bekendheid onderling te vergelijken, is nog dieper gepeild naar associaties met de Eerste Wereldoorlog. Over alle landen heen worden de *Somme*, *Verdun* en *Ieper* het vaakst genoemd. Slechts een beperkt aantal landen vernoemt *Flanders* en *Passendale*.

De *Ijzer* is enkel van belang voor de Belgen. Enkel Fransen en Franstalige Belgen associëren WO I met de *Marne*. Van de Duitsers en de Nederlanders geeft een vijfde of meer geen antwoord. Dit is niet onverwacht gezien de beperkte associaties bij de vorige vraag.

De vergelijking met vorige vraag is interessant. Daaruit blijkt dat een aantal plaatsen bekend zijn als historische veldslagen maar dat ze niet gelinkt worden aan een WO I-herdenkingsplaats. De slagvelden lijken symbolen die losgekomen zijn van hun context. Dit is bijvoorbeeld het geval voor *Vimy* voor de Canadezen en *Gallipoli* voor de Nieuw-Zeelanders en de Australiërs. Beide bestemmingen scoorden op de vorige vraag heel hoog bij die nationaliteiten maar doen het hier minder goed. De Vlaamse bestemmingen daarentegen worden vaker genoemd als WO I-bestemming, de link wordt in elk geval gelegd.

Tabel 2: Welke Europese plaatsen / regio's / gebieden associeert u met de Eerste Wereldoorlog (1914 - 18)? (aandeel van de mensen dat dit antwoordt)

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlands-taligen	België Franstaligen	Duitsland Nord-Rhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
België	20,6%	17,5%	11,0%	14,5%	11,4%	8,4%	13,3%	19,3%	3,0%	4,8%	5,1%	2,3%	14,3%
Frankrijk	42,2%	48,4%	39,5%	47,5%	43,5%	40,5%	15,8%	28,7%	19,6%	19,3%	17,5%	14,9%	22,1%
Duitsland	36,0%	53,6%	46,2%	46,9%	50,3%	51,5%	27,1%	34,2%	25,6%	24,6%	16,6%	13,9%	32,2%
Engeland	6,1%	12,0%	10,0%	12,5%	15,9%	12,7%	7,4%	2,5%	6,0%	3,9%	1,5%	1,2%	7,9%
Groot-Brittannië	2,2%	5,2%	4,3%	4,3%	6,2%	2,7%	1,0%	1,0%	0,5%	0,5%	1,5%	0,2%	0,0%
Turkije	1,0%	0,8%	10,0%	14,5%	0,3%	0,7%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
Rusland	3,4%	10,1%	8,0%	10,2%	8,8%	11,4%	2,0%	4,5%	8,0%	6,8%	0,6%	2,1%	4,2%
Ieper	10,3%	4,6%	2,7%	5,0%	4,2%	2,0%	35,5%	7,9%	1,5%	2,4%	0,0%	0,4%	7,4%
Flanders	7,4%	4,9%	4,7%	4,6%	1,6%	1,3%	0,5%	0,5%	3,0%	1,4%	0,0%	0,8%	1,0%
Passendale	2,9%	0,8%	1,0%	2,6%	1,9%	0,7%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%
Flanders Fields	0,7%	0,0%	0,3%	1,0%	1,0%	0,0%	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%
Ijzer	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,3%	22,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%
Som	21,3%	10,4%	8,6%	13,2%	8,8%	4,0%	56,2%	30,7%	4,5%	3,9%	0,0%	1,1%	11,1%
Somme	20,1%	9,6%	7,6%	8,9%	3,9%	3,7%	4,9%	4,0%	2,0%	1,4%	9,9%	5,6%	3,2%
Verdun	3,7%	2,2%	0,0%	0,7%	1,3%	2,7%	8,4%	26,7%	15,1%	19,3%	31,0%	33,8%	12,8%
Marne / Chemin des dames	0,2%	0,3%	0,7%	0,0%	0,6%	1,0%	1,0%	9,4%	0,5%	0,5%	16,9%	15,0%	0,2%
Vimy	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,8%	0,0%	0,0%
Fromelles	0,0%	0,0%	2,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Som	24,0%	12,0%	10,6%	9,6%	8,8%	7,4%	14,3%	40,1%	17,6%	21,3%	60,6%	54,5%	16,2%
Gallipoli	2,0%	2,2%	11,0%	12,2%	0,6%	1,7%	1,5%	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%	1,5%	0,5%
Weet niet	13,0%	8,7%	15,9%	13,2%	14,6%	17,7%	8,9%	6,4%	23,6%	21,7%	4,9%	5,3%	19,2%
Aantal antwoorden pp*	2,09	2,35	2,00	2,27	2,06	2,02	2,15	2,25	1,81	1,84	2,28	2,12	1,91

*Weet niet wordt niet als antwoord geteld, basis is wel alle respondenten.

2.2 Kennis Flanders Fields

Hoe is het gesteld met de kennis rond *Flanders Fields*? Om die vraag te beantwoorden vroegen we respondenten enerzijds om aan te geven in welk land *Flanders Fields* zich bevindt. Anderzijds bevroegen we specifieke locaties binnen *Flanders Fields*. In heel wat landen kan een vijfde of meer van de respondenten geen locaties aanduiden. Elk land vernoemt *België*. Het gaat dan om 41% bij de Australiërs tot 91% bij de Nederlandstalige Belgen. In de Commonwealthlanden Australië, Canada, Ierland, Nieuw-Zeeland en het Verenigd Koninkrijk en in de Verenigde Staten associëren de respondenten *Flanders Fields* ook met Frankrijk.

Tabel 3: In welk(e) land(en) bevindt *Flanders Fields* zich?

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlandstaligen	België Franstaligen	Duitsland Nordrhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
België	62,7%	60,7%	40,5%	51,2%	40,6%	51,5%	90,6%	69,8%	71,9%	53,1%	46,3%	46,9%	49,9%
Duitsland	4,2%	3,6%	7,6%	4,3%	7,1%	7,7%	2,0%	0,5%	6,0%	3,9%	3,7%	3,8%	3,4%
Frankrijk	18,9%	14,8%	25,6%	19,1%	25,3%	18,7%	3,9%	3,0%	3,5%	5,3%	7,3%	6,8%	7,4%
Nederland	10,5%	10,7%	10,0%	6,9%	13,6%	15,4%	1,0%	11,9%	11,6%	16,9%	20,1%	15,1%	1,7%
Verenigd Koninkrijk	4,4%	0,8%	4,3%	2,6%	7,1%	7,4%	1,0%	2,5%	4,0%	5,3%	6,1%	5,8%	16,0%
Weet niet	13,2%	20,8%	27,2%	28,1%	21,4%	22,7%	5,9%	18,8%	14,1%	24,2%	16,5%	21,6%	32,2%

Het opnoemen van plaatsen in *Flanders Fields* is een moeilijke oefening. Met uitzondering van de Nederlandstalige Belgen, kan meer dan de helft van de respondenten in alle landen geen plaats benoemen. Voor de meeste landen gaat het om twee derde tot drie kwart van de steekproef die een antwoord schuldig moet blijven. In veel gevallen vernoemen de respondenten ook locaties die zich niet in *Flanders Fields* bevinden.

Ieper is duidelijk de bekendste plaats. In België en de Commonwealth is ook *Passendale* vrij bekend. Daarnaast vernoemen de Commonwealthlanden ook de *Somme*.

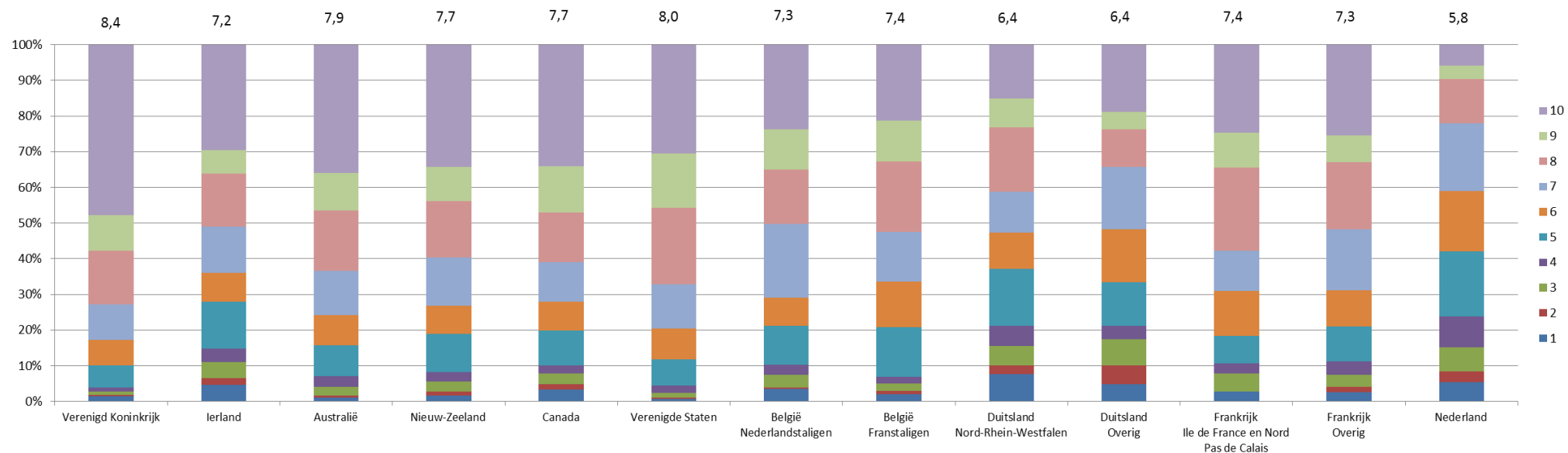
Tabel 4: Kunt u plaatsen / sites opnoemen die zich in Flanders Fields bevinden? (aandeel van de mensen die dit antwoordt)

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlandstaligen	België Franstaligen	Duitsland Nordrhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
Ieper	15,7%	12,0%	10,0%	12,2%	4,5%	6,0%	57,6%	30,2%	12,1%	10,1%	8,7%	6,8%	12,8%
Passendale	4,7%	4,6%	3,0%	5,9%	1,0%	1,0%	9,9%	2,5%	0,0%	0,5%	0,0%	0,3%	2,0%
Diksmuide	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,3%	5,9%	2,0%	1,0%	1,2%	0,0%	1,2%
Flanders Fields Museum	0,5%	0,3%	0,3%	0,7%	1,6%	0,7%	1,0%	0,0%	0,5%	1,4%	0,0%	0,3%	0,2%
Menenpoort	1,2%	0,0%	0,7%	0,3%	0,3%	0,0%	1,0%	0,5%	0,5%	0,0%	0,0%	0,3%	0,2%
Nieuwpoort	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%	3,0%	0,0%	0,5%	0,6%	1,0%	0,7%
Poperinge	0,5%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	3,0%	0,5%	0,0%	0,5%	0,6%	0,0%	1,0%
De Ijzer	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	3,5%	0,0%	0,0%	1,2%	0,3%	1,0%
Waregem	0,0%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,7%	1,0%	0,0%	0,5%	0,5%	0,0%	0,0%	1,0%
Mesen	1,0%	0,3%	1,0%	1,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Langemark	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%	1,5%	0,5%	0,0%	0,0%	0,2%
Somme	6,9%	8,2%	4,3%	6,6%	1,0%	3,3%	0,0%	0,5%	0,5%	0,0%	0,0%	0,7%	1,2%
Verdun	0,7%	0,5%	0,3%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%
Weet niet	71,8%	74,6%	77,4%	73,6%	76,9%	68,9%	27,59%	61,9%	73,9%	75,4%	55,9%	62,5%	78,4%

2.3 Houding tegenover en interesse in WO I-herdenking

Heel wat respondenten hechten belang aan de herdenking van WO I. Enkel in Nederland en Duitsland is de houding eerder neutraal. De Britten zijn duidelijk erg betrokken. Met uitzondering dus van de Britten, vinden niet-Europese landen de herdenking volgens de peiling belangrijker dan de Europese landen. Alhoewel de Amerikanen een eerder oppervlakkige kennis hebben over WO I, vinden ze het van groot belang om WO I te herdenken.

Figuur 1: In welke mate vindt u het belangrijk dat de Eerste Wereldoorlog (1914 - 18) herdacht wordt? (Spreiding over de scores en gemiddelde score)

Om de houding tegenover WO I diepgaander te meten, vroegen we respondenten om onderstaande stellingen een score te geven van 1 tot 10. De Britten geven op bijna elke stelling een hoge score, wat wijst op een hoge betrokkenheid. De Duitsers en de Nederlanders delen lagere scores uit dan de andere landen.

Tabel 5: In welke mate bent u het eens met de volgende stellingen (1: Helemaal niet eens - 10: Helemaal eens):

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlandstaligen	België Franstaligen	Duitsland Nordrhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
<i>WO I moeten we blijven herdenken uit dankbaarheid voor de inzet van miljoenen mensen.</i>	8,4	7,1	7,8	7,8	8,1	8,1	7,6	7,6	5,8	5,9	7,7	7,7	6,4
<i>De vele slachtoffers in WO I maken er mij bewust van hoe belangrijk het is om oorlogsconflict en te vermijden.</i>	8,6	8,0	8,1	8,1	8,4	8,1	8,1	7,9	8,4	8,1	8,0	8,0	6,9
<i>WO I interesseert me niet.</i>	3,3	4,1	3,8	3,7	3,9	4,3	3,1	3,6	4,0	4,3	3,2	3,5	4,0
<i>Ik ben trots op mijn voorvaders die tijdens WO I hebben meegevochten.</i>	8,0	6,3	7,4	7,6	7,7	7,8	7,1	7,2	4,2	4,4	7,2	7,3	5,7
<i>Verhalen over WO I maken mij angstig en verdrietig.</i>	6,7	6,0	6,4	6,1	6,3	6,4	5,8	5,3	5,8	5,9	5,7	6,0	4,7
<i>Ik vind dat we op een serene manier moeten spreken over WO I.</i>	7,3	6,3	7,2	6,3	7,0	7,2	7,3	7,2	6,4	6,9	7,1	7,2	6,2

Onder de Duitsers en de Franstalige Belgen zijn de grootste groepen te vinden die geen plaatsen of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis bezoeken. Plaatsen of evenementen rond WO I bezoeken doet men vooral als deel van een reis, zelden als hoofdthema. Bij de Belgen en de Fransen gaat het om ongeveer de helft die dit antwoordt. Bij de Amerikanen is een oorlogsthema het vaakst een hoofdonderdeel van een reis. Een derde en meer van de Ieren, Nieuw-Zeelanders en

Britten beperkt zich tot het bezoeken van oorloggerelateerde plaatsen in hun eigen omgeving. Bij de andere landen ligt het bezoek in de eigen omgeving iets lager. Het bezoeken van plaatsen van herdenking, musea en tentoonstellingen is voor alle nationaliteiten de meest populaire activiteit.

Tabel 6: Als u op reis of op uitstap bent, bezoekt u dan soms plaatsen of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis?

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlandstaligen	België Franstaligen	Duitsland Nordrhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
<i>Ja. maar enkel in mijn omgeving</i>	33%	35%	27%	33%	27%	29%	21%	11%	23%	24%	14%	13%	23%
<i>Ja. soms is het onderdeel van een reis. maar nooit een hoofdthema</i>	37%	34%	44%	42%	45%	44%	49%	49%	34%	38%	49%	55%	47%
<i>Ja. soms zelfs als hoofdthema</i>	11%	5%	11%	11%	10%	15%	11%	10%	7%	5%	11%	9%	10%
<i>Nee. dit laat me onverschillig</i>	4%	10%	6%	5%	8%	5%	10%	10%	13%	12%	12%	7%	9%
<i>Nee. ik vermijd liever dergelijke plaatsen of evenementen</i>	14%	16%	13%	9%	11%	8%	8%	21%	24%	21%	15%	15%	11%
Eindtotaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

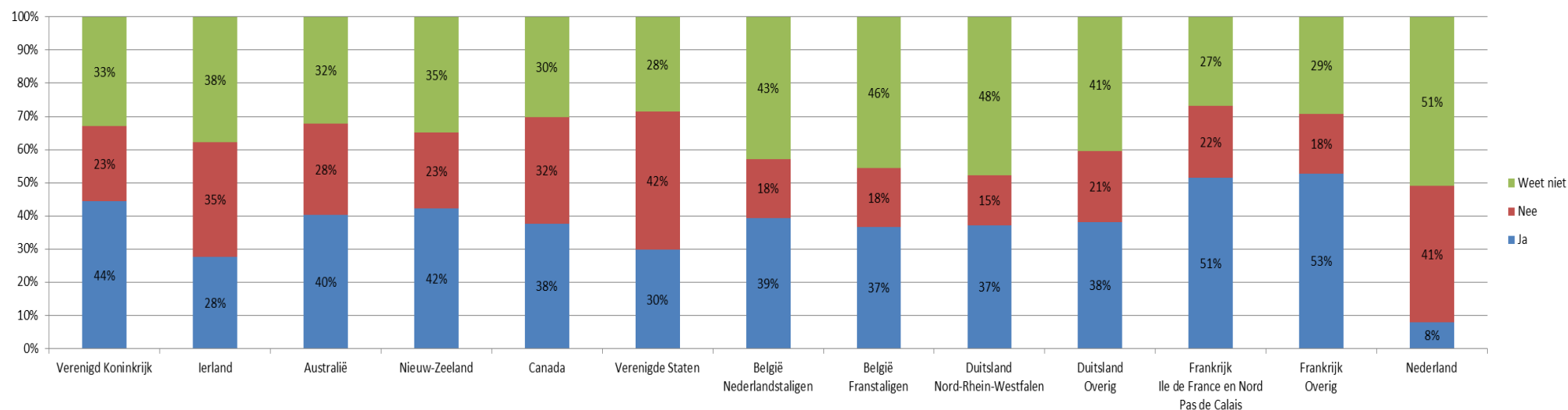
Tabel 7: Wat bezoekt u dan:

	Verenigd Koninkrijk	Ierland	Australië	Nieuw-Zeeland	Canada	Verenigde Staten	België Nederlandstaligen	België Franstaligen	Duitsland Nordrhein-Westfalen	Duitsland Overig	Frankrijk Ile de France en Nord Pas de Calais	Frankrijk Overig	Nederland
<i>Plaatsen van herdenking (kerkhoven, monumenten, ...)</i>	68%	63%	65%	76%	59%	74%	77%	74%	83%	73%	74%	70%	63%
<i>Musea en tentoonstellingen over herdenking en oorlog</i>	82%	80%	84%	85%	83%	84%	71%	75%	70%	76%	78%	76%	57%
<i>Concerten, theater en andere opvoeringen in verband met herdenking en oorlog</i>	11%	13%	14%	8%	18%	26%	5%	4%	11%	12%	13%	12%	7%
<i>Officiële plechtigheden in verband met herdenking en oorlog</i>	18%	13%	22%	23%	22%	28%	10%	6%	10%	14%	17%	11%	10%
<i>Routes en rondleidingen met als thema oorlogsgeschiedenis</i>	22%	26%	26%	30%	35%	35%	38%	35%	19%	28%	35%	33%	26%
<i>Andere:</i>	1%	2%	2%	4%	2%	3%	2%	1%	2%	4%	0%	0%	1%

2.4 Achtergrond respondent

De betrokkenheid van voorouders tijdens de Eerste Wereldoorlog - en of men op de hoogte is van die betrokkenheid - verschilt sterk naargelang het land. Zo blijkt uit de antwoorden van het Franse panel dat ruim de helft van de voorouders van de respondenten heeft meegevochten of geleden tijdens de Grote Oorlog. Ook de respondenten van het Verenigd Koninkrijk geven aan dat in 44% van de gevallen de voorouders leden of meevochten. Meer Australiërs en Nieuw-Zeelanders antwoorden dat hun voorouders naar het front kwamen dan Belgen. Enkel de Nederlanders en de Verenigde staten geven sterk aan dat hun voorouders niet waren betrokken. Het is duidelijk dat de Commonwealthnaties heel goed op de hoogte zijn van de familiale historiek. Hoewel het front in België lag, ligt het percentage voor antwoord “weet niet” hoog bij de Belgische panels. Ook voor Duitsland en Nederland zijn er veel respondenten die de band van hun voorouders met WO I niet kennen.

Figuur 2: Hebben voorouders van u geleden / meegevochten in de Eerste Wereldoorlog (1914 - 18)?

3. Algemene conclusies

Alvorens te peilen naar de kennis over WO I-bestemmingen in Vlaanderen vroegen we de respondenten om, in het algemeen, Europese historische slagvelden te benoemen. *Waterloo* en *Normandië* zijn dan duidelijk top of mind in elk van de bevroegde landen met uitzondering van Duitsland (excl. Nordrhein-Westfalen). Wereldoorlog I-bestemmingen komen zeer vaak aan bod voor Nieuw-Zeeland en het Verenigd Koninkrijk. Ook in België, Frankrijk, Ierland, Australië en Canada is er een sterk bewustzijn van WO I, zelfs wanneer er niet specifiek naar gevraagd wordt. Dit in tegenstelling tot de overige landen en in het bijzonder de VS.

Om de verschillende bestemmingen met een WO I-verleden in kaart te brengen en hun bekendheid onderling te vergelijken, is peilden we verder naar associaties met de Eerste Wereldoorlog. Over alle landen heen worden de *Somme*, *Verdun* en *Ieper* het vaakst genoemd als WO I-slagvelden. Slechts een beperkt aantal landen vernoemt *Flanders* en *Passendale*. De *Ijzer* is enkel van belang voor de Belgen. Van de Duitsers en de Nederlanders geeft een vijfde of meer geen antwoord. Een belangrijke vaststelling is dat de Vlaamse sites vaak genoemd worden als WO I-bestemmingen, de link tussen WO I en Vlaanderen wordt wel degelijk gelegd.

In het volgende deel van de vragenlijst werd naar de kennis over Flanders Fields gepeild, wat een moeilijke oefening bleek. Vooral in de Commonwealthlanden zijn *Flanders* en *Flanders Fields* redelijk bekend. Meestal situeren de respondenten Flanders Fields in België maar er bestaat ook een sterke associatie met Frankrijk. *Ieper* heeft over verschillende landen heen een sterke positie, ook *Passendale* wordt relatief vaak vermeld. De *Somme* en *Verdun* scoren beter op vlak van bekendheid dan de sites in Vlaanderen.

Eens de kennis in kaart werd gebracht wilden we ook meer weten over de houding ten opzichte van de herdenking van WO I. Algemeen genomen tonen de respondenten een positieve attitude. Vooral Britten en inwoners van andere Commonwealthlanden hechten belang aan de commemoratie. Nederlanders en Duitsers nemen een neutralere houding aan.

Bezoekt men dan ook plaatsen of evenementen gelinkt aan WO I? Toch wel, plaatsen van herdenking, musea en tentoonstellingen en in iets mindere mate routes hebben de grootste aantrekkingskracht op de respondenten. Officiële plechtigheden en concerten, theater en opvoeringen scoren wat minder goed. Plaatsen of evenementen rond WO I bezoeken doet men vooral als deel van een reis, zelden als hoofdthema. Enkel voor het Amerikaanse panel is het oorlogsthema het vaakst een hoofdonderdeel van een reis

We gingen tot slot ook na of via de voorouders banden bestaan met WO I, omdat deze familiale banden een extra, persoonlijke dimensie aan de herdenking kunnen geven. De betrokkenheid van voorouders tijdens de Eerste Wereldoorlog - en of men op de hoogte is van die betrokkenheid - verschilt sterk naargelang het herkomstland. Zo blijkt uit de antwoorden van het Franse en Britse panel dat ongeveer de helft van de voorouders van de respondenten meevocht of leed tijdens de Grote Oorlog. Meer Australiërs en Nieuw-Zeelanders antwoorden dat hun voorouders naar het front kwamen dan Belgen. Enkel de Nederlanders en de Verenigde Staten geven sterk aan dat hun voorouders niet waren betrokken. Het is duidelijk dat de Commonwealthnaties heel goed op de hoogte zijn van de familiale historiek. Hoewel het front in België lag, ligt het percentage voor antwoord “weet niet” hoog bij de Belgische panels. Ook voor Duitsland en Nederland zijn er veel respondenten die de band van hun voorouders met WO I niet kennen.

4. Highlights per land

4.1 Verenigd Koninkrijk (n=408)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Somme	45%
2	Waterloo	22%
3	Hastings	21%
4	Normandië	20%
5	Ieper	16%

Top 5 sites Flanders Fields

1	Weet niet	72%
2	Ieper	16%
3	Passendale	5%
4	Somme	7%
5	België	2%

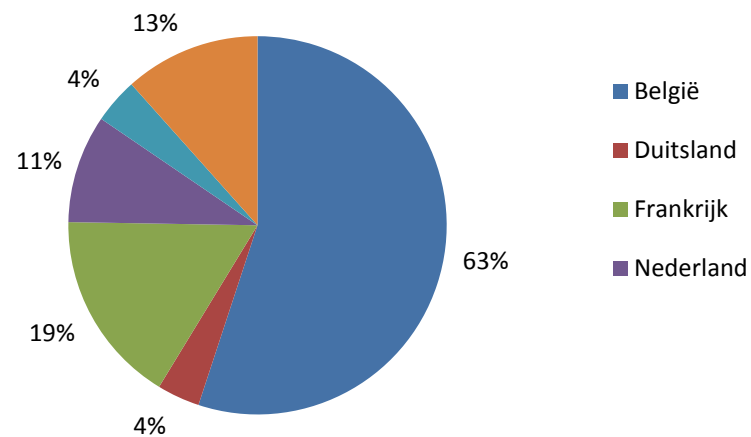
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	44%
Nee	23%
Weet niet	33%

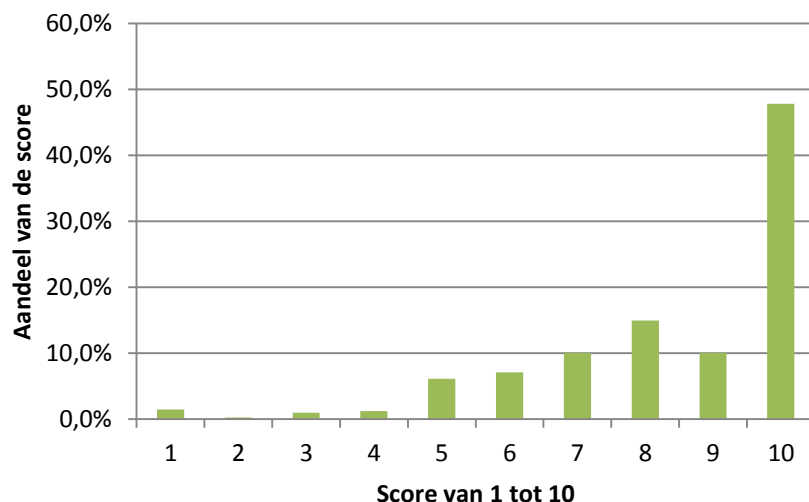
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Frankrijk	42%
2	Duitsland	36%
3	België	21%
4	Somme	20%
5	Weet niet	13%

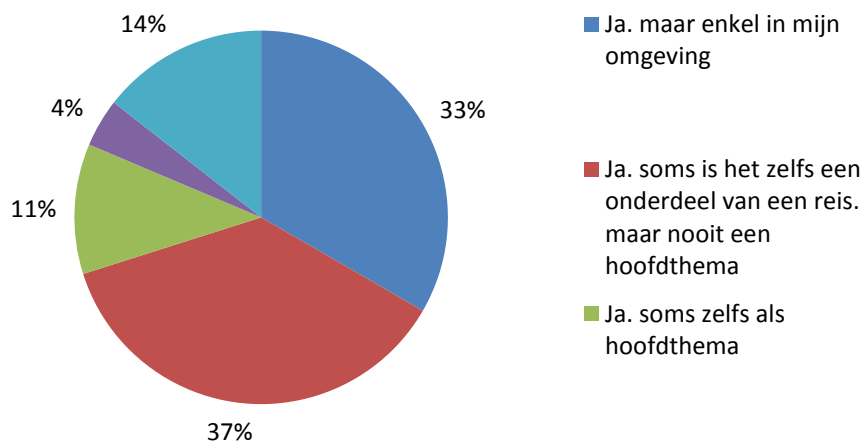
Situering Flanders Fields

Is het belangrijk om WO I te herdenken?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

Top of mind slagvelden in Europa voor het Verenigd Koninkrijk zijn de *Somme* (45%), *Waterloo* (22%) en *Hastings* (21%). *Ieper* komt pas op de vijfde plaats in de rangschikking (16%) en *Flanders* staat met 7% op de achtste plaats. Ook wanneer gevraagd wordt naar slagvelden gelinkt aan WO I voert de *Somme* het lijstje aan met 20%. *Ieper* komt op de derde plaats (10%), de associatie met *Flanders* (7%) wordt ook gemaakt. Meer dan de helft van de respondenten situeert *Flanders Fields* in België. Belangrijk om te weten is dat bijna een vijfde aangeeft dat *Flanders Fields* in Frankrijk ligt. Plaatsen of sites opnoemen die in *Flanders Fields* gelegen zijn blijkt een moeilijke oefening te zijn. Bijna driekwart kan geen antwoord geven. *Ieper* is voor het Verenigd Koninkrijk veruit het bekendst, ook *Passendale* wordt vernoemd. Daarnaast wordt ook de *Somme* vermeld.

Wanneer gevraagd naar de attitude ten opzichte van WO I, tonen de Britten een zeer hoge betrokkenheid. Ze bezoeken wel eens plaatsen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis, vooral in de eigen omgeving (33%) en als onderdeel van een reis (37%). Het is eerder in beperkte mate een hoofdthema voor een reis (11%). Musea en tentoonstellingen en plaatsen van herdenking zoals begraafplaatsen en monumenten scoren het hoogst bij de vraag naar wat men bezoekt. De inwoners van het VK zijn goed geïnformeerd over de betrokkenheid van hun voorouders. 44% van de ondervraagden heeft via de voorouders een link met WO I.

4.2 Ierland (n=366)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Somme	28%
2	Normandië	27%
3	Waterloo	21%
4	Hastings	14%
5	Frankrijk	9%

Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	54%
2	Frankrijk	48%
3	België	17%
4	Engeland	12%
5	Rusland	10%

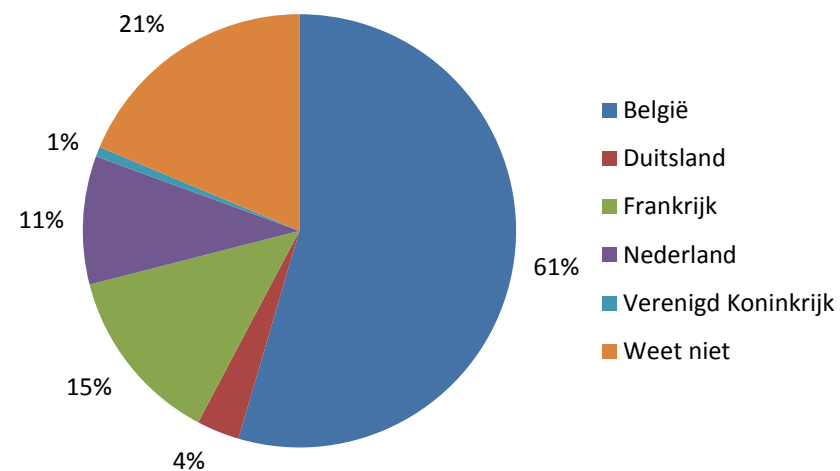
Top 5 sites Flanders Fields

1	Weet niet	75%
2	Ieper	12%
3	Somme	8%
4	Passendale	5%
5	Brugge	2%

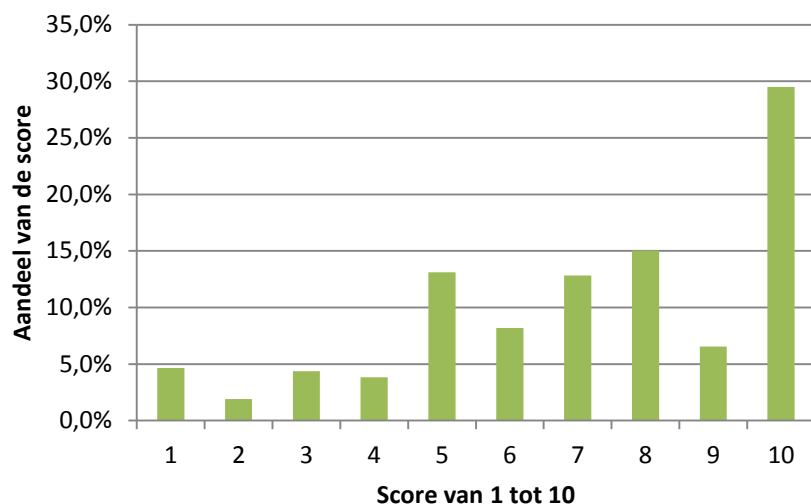
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	28%
Nee	35%
Weet niet	38%

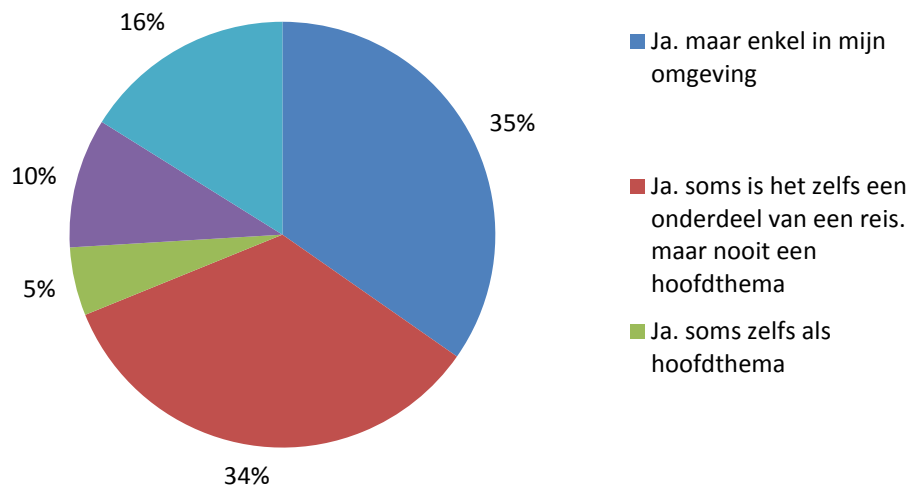
Situering Flanders Fields

Is het belangrijk om WO I te herdenken?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

De Ieren hebben een behoorlijke kennis van historische slagvelden in Europa, ze noemen vooral de *Somme*, *Normandië*, *Waterloo* en *Hastings* op. *Flanders* en *Ieper* worden ook vermeld. De link met slagvelden uit WO I is iets zwakker, vaak kan men de slagvelden niet benoemen, 8,6% vernoemt de *Somme*, 4,9% denkt aan *Flanders* en 4,6% aan *Ieper*. 61% van de respondenten weet dat *Flanders Fields* in België ligt, respectievelijk 15 en 10% associëren het begrip met Frankrijk en Nederland. Nog eens 20% weet het niet.

Plaatsen aanduiden in *Flanders Fields* is dan weer minder voor de hand liggend. Driekwart zegt het niet te weten, *Ieper*, *Somme* en *Passendale* worden wel aangehaald. Alhoewel de kennis over *Flanders Fields* soms beperkt is hechten de Ieren redelijk veel belang aan herdenking, ook de betrokkenheid is hoog. Soms leidt dat tot bezoeken van herdenkingsplaatsen of musea, maar niet als hoofddoel van de vakantie. Of voorouders hebben meegevochten weet men vaak niet, 28% van de respondenten geeft aan dat dit wel het geval was.

4.3 Australië (n=301)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Gallipoli	19%
2	Waterloo	19%
3	Somme	14%
4	Duitsland	13%
5	Frankrijk	13%

Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	46%
2	Frankrijk	40%
3	Gallipoli	11%
4	België	11%
5	Engeland	10%

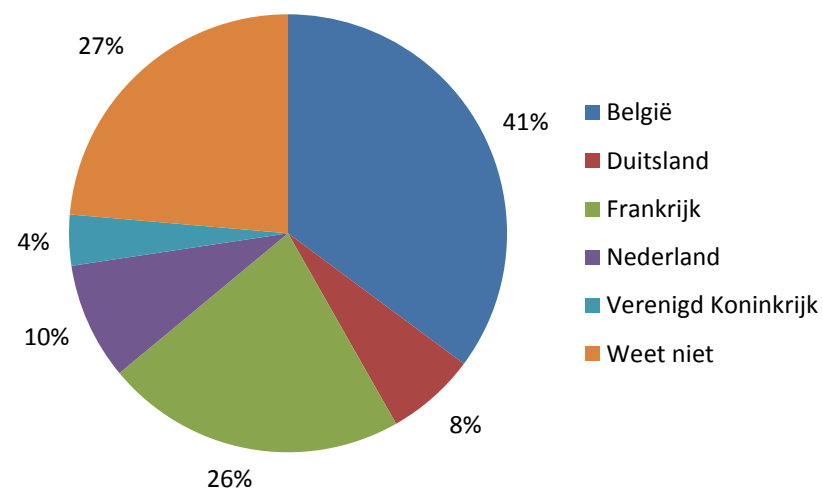
Top 5 sites Flanders Fields

1	Weet niet	77%
2	Ieper	10%
3	Passendale	3%
4	Somme	2%
5	Frankrijk	2%

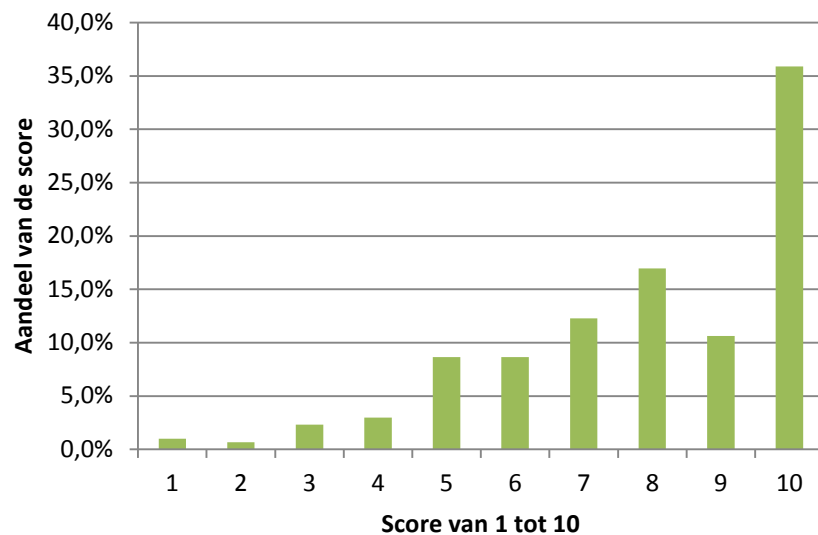
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	40%
Nee	28%
Weet niet	32%

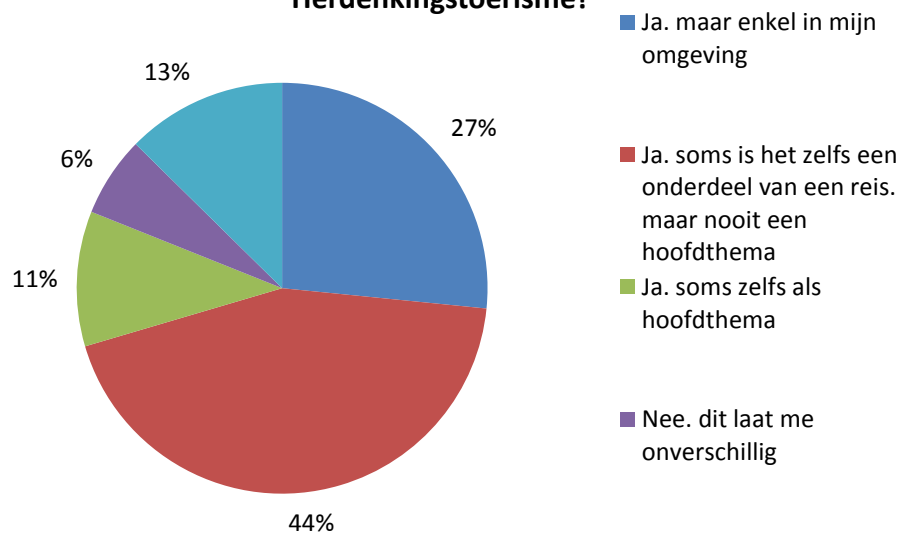
Situering Flanders Fields

Is het belangrijk om WO I te herdenken?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

De Australiërs hebben een vrij goede kennis van plaatsen gelinkt aan oorlogen in Europa. Wereldoorlog I neemt hier een sterke positie in. De meest genoemde Europese plaats is *Gallipoli*, gevolgd door *Waterloo* en *Somme*. Ook *Flanders* heeft een sterke positie. Opvallend is dat *Flanders* een grotere bekendheid geniet dan *Ieper*. Wanneer specifieker wordt gevraagd naar WO I-plaatsen blijkt dat *Gallipoli* wel bovenaan blijft maar minder vernoemd wordt dan bij de algemenere vraag van slagvelden in Europa. Het zelfde geldt voor de *Somme*. *Flanders* daarentegen behoudt wel min of meer haar percentage. De Australiërs die *Flanders* kennen, associëren dit dus heel sterk met Wereldoorlog I, terwijl dit voor *Gallipoli* en de *Somme* niet altijd het geval is.

Flanders Fields kunnen Australiërs, in vergelijking met de andere nationaliteiten, minder goed plaatsen. Een relatief groot aandeel zegt het niet te weten. Hoewel het grootste deel België aanduidt, is dit deel toch kleiner dan bij de andere nationaliteiten. Bovendien vermeldt ook nog een groot deel *Frankrijk*. Een aanzienlijk deel van de Australiërs kan ook geen plaatsen in *Flanders Fields* opnoemen. De plaatsen die dan wel gelinkt worden aan *Flanders Fields* zijn *Ieper* en *Passendale*. *Flanders Fields* is bij de Australiërs niet zo gekend als in de andere landen, hoewel Vlaanderen wel een sterke positie heeft als WO I-bestemming.

De Australiërs hechten veel belang aan het herdenken van WO I. Ze zijn dankbaar voor de inzet van miljoenen mensen, ze zijn trots op hun voorvaders die mee gevochten hebben. Ze vinden dat er op een serene manier moet gesproken worden over WO I. De Australiërs bezoeken tijdens hun reizen wel eens plaatsen van herdenking. Ook is er een groep die dit als hoofdthema van een reis ziet (11%). 40% van de respondenten geeft aan dat voorouders geleden of meegevochten hebben tijdens de oorlog. Die link met de voorouders is belangrijk omdat men door het persoonlijke verhaal vaak meer belangstelling toont voor het herdenken van WO I.

4.4 Nieuw-Zeeland (n=303)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Gallipoli	29%
2	Somme	23%
3	Weet niet	21%
4	Waterloo	20%
5	Normandië	16%

Top 4 sites Flanders Fields

1	Weet niet	74%
2	Ieper	12%
3	Somme	7%
4	Passendale	6%

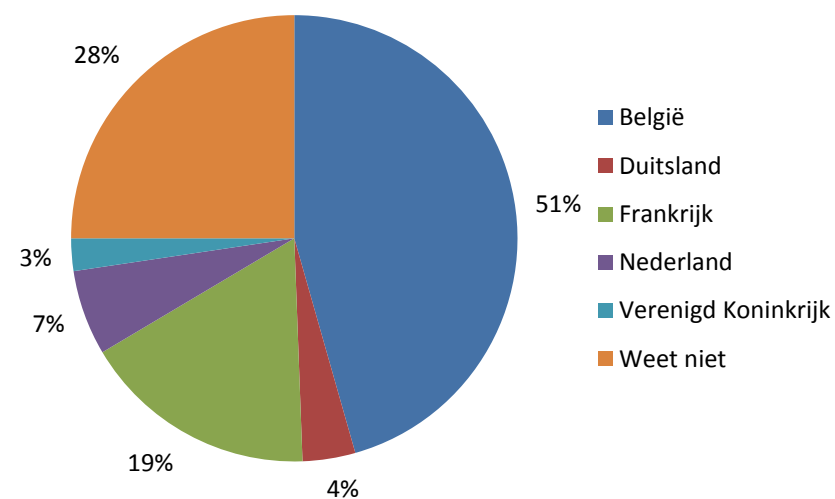
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	42%
Nee	23%
Weet niet	35%

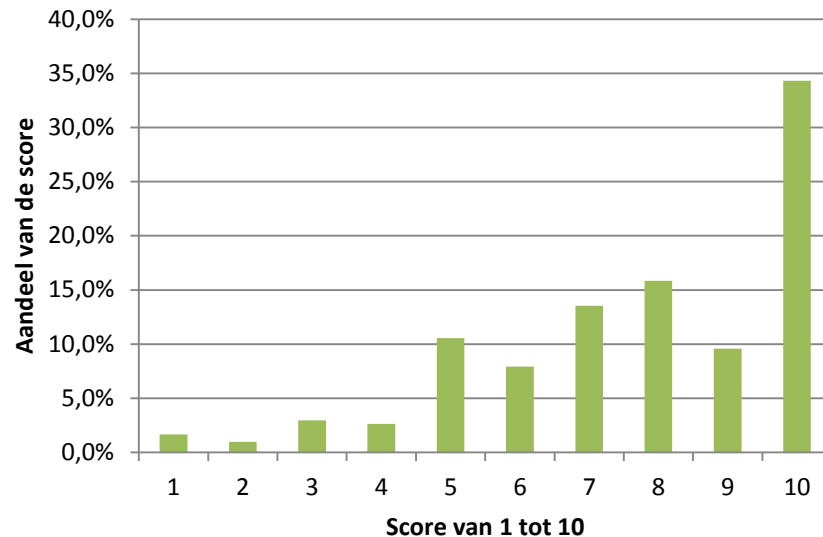
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Frankrijk	48%
2	Duitsland	47%
3	België	15%
4	Turkije	15%
5	Engeland	13%

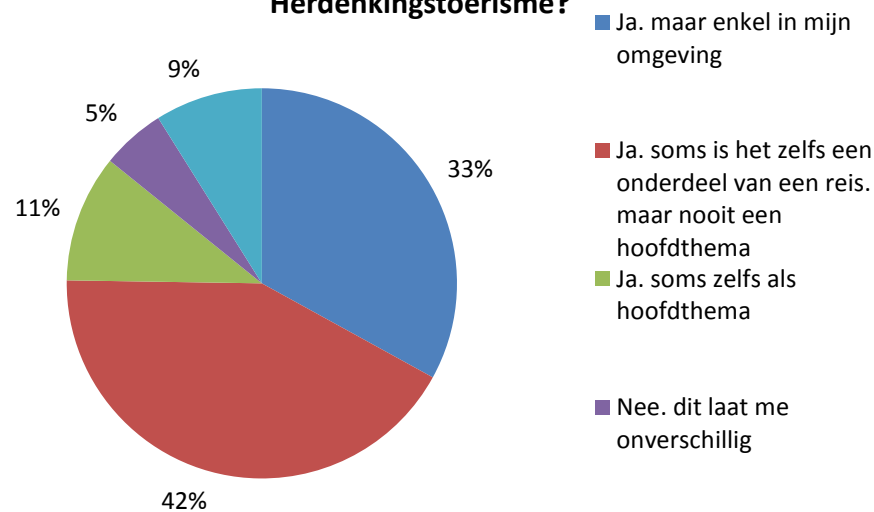
Situering Flanders Fields

Is het belangrijk om WO I te herdenken?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

Ook bij de Nieuw-Zeelanders bestaat een bewustzijn rond WO I wanneer er wordt gepeild naar slagvelden in Europa. *Gallipoli*, *Somme* en *Waterloo* krijgen de hoogste score. Bij de vraag om slagvelden te associëren met WO I staat *Gallipoli* voorop, gevolgd door de *Somme*. Er is een sterkere associatie met plaatsen in Vlaanderen dan bij de Australiërs. De meerderheid van de respondenten plaatst *Flanders Fields* in België, maar net zoals in de andere Commonwealthlanden wordt ook de associatie met Frankrijk gemaakt. *Ieper*, *Passendale* en de *Somme* worden vernoemd als plaatsen in *Flanders Fields*. Vooral de sterkere band met *Passendale* springt in het oog bij Nieuw-Zeeland.

De Nieuw-Zeelanders tonen een hoge betrokkenheid en interesse in de herdenking van WO I. Ze bezoeken plaatsen of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis meestal als onderdeel van een reis of in de eigen omgeving. 42% van de respondenten geeft aan dat voorouders geleden of meegevochten hebben tijdens de oorlog. Die link met de voorouders is belangrijk omdat men door het persoonlijke verhaal vaak meer belangstelling toont voor het herdenken van WO I.

4.5 Canada (n=308)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Normandië	28%
2	Vimy Ridge	20%
3	Waterloo	17%
4	Dieppe	11%
5	Frankrijk	9%

Top 4 sites Flanders Fields

1	Weet niet	77%
2	Ieper	5%
3	Kerkhof	4%
4	Vimy	2%

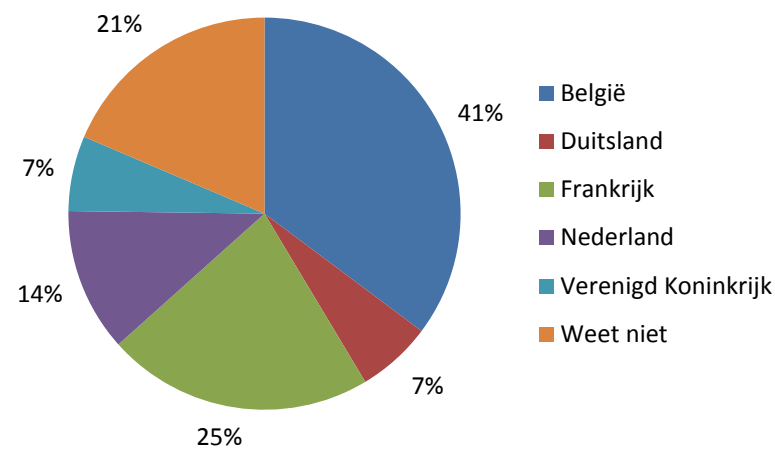
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	38%
Nee	32%
Weet niet	30%

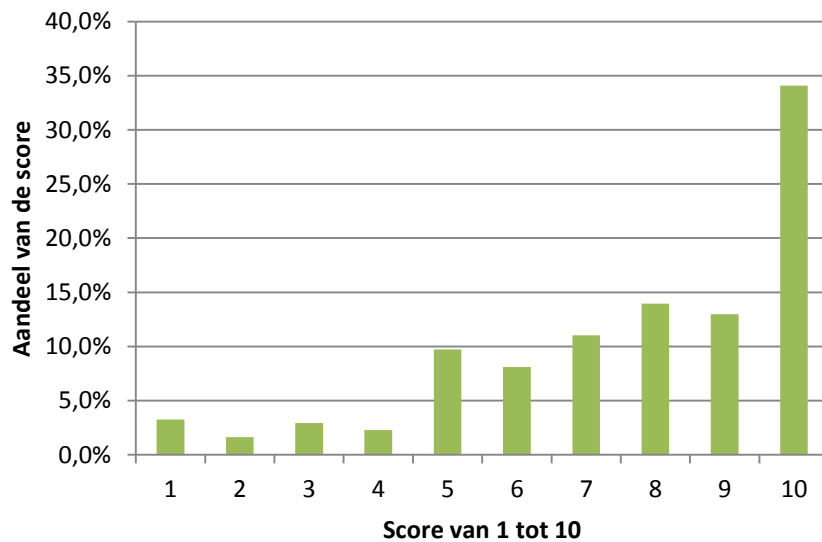
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	48%
2	Frankrijk	44%
3	Engeland	16%
4	België	11%
5	Rusland	9%

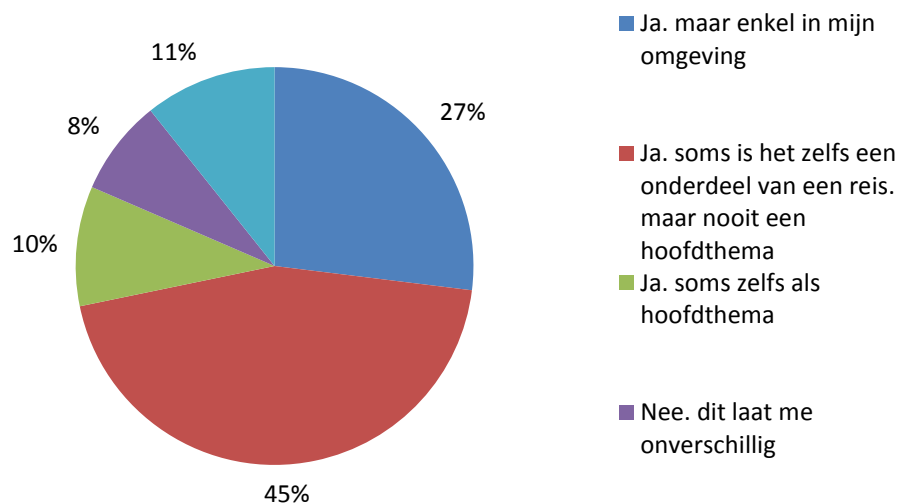
Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

Normandië (28%), *Vimy* (20%) en *Waterloo* (17%) zijn algemeen genomen de top-of-mind-slagvelden voor de Canadezen. Plekken opgeven die geassocieerd worden met WO I is niet voor de hand liggend. Ieper wordt met amper 4% het vaakst vermeld. Wat ook opvalt is dat *Vimy*, ondanks de link met Canada en het Canadian National Vimy Memorial, niet wordt vernoemd.

Ook de Canadezen linken Flanders Fields sterk met België (41%) maar ook een kwart legt de link met Frankrijk. Plaatsen opnoemen in Flanders Fields lukt beduidend minder goed dan bij de andere landen, de kennis over Flanders Fields is eerder beperkt. Ongeacht die beperkte kennis vindt men het belangrijk dat de Eerste Wereldoorlog herdacht wordt. Ze bezoeken plaatsen of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis meestal als onderdeel van een reis of in de eigen omgeving. 38% van de respondenten geeft aan dat voorouders geleden of meegevochten hebben tijdens de oorlog. Die link met de voorouders is belangrijk omdat men door het persoonlijke verhaal vaak meer belangstelling toont voor het herdenken van WO I.

4.6 Verenigde Staten (n=299)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Normandië	36%
2	weet niet	24%
3	Waterloo	16%
4	Duitsland	9%
5	Frankrijk	8%

Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	52%
2	Frankrijk	40%
3	Weet niet	18%
4	Engeland	13%
5	Rusland	11%

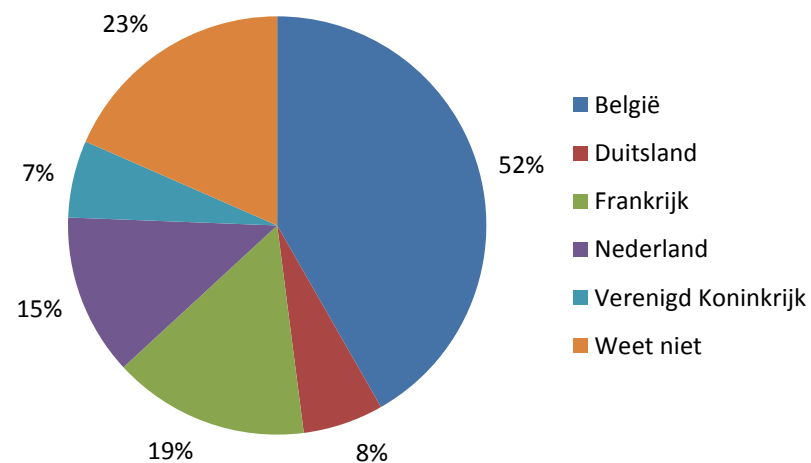
Top 5 sites Flanders Fields

1	Weet niet	69%
2	Ieper	6%
3	Belgie	4%
4	Nederland	3%
5	Amerikaans kerkhof	3%

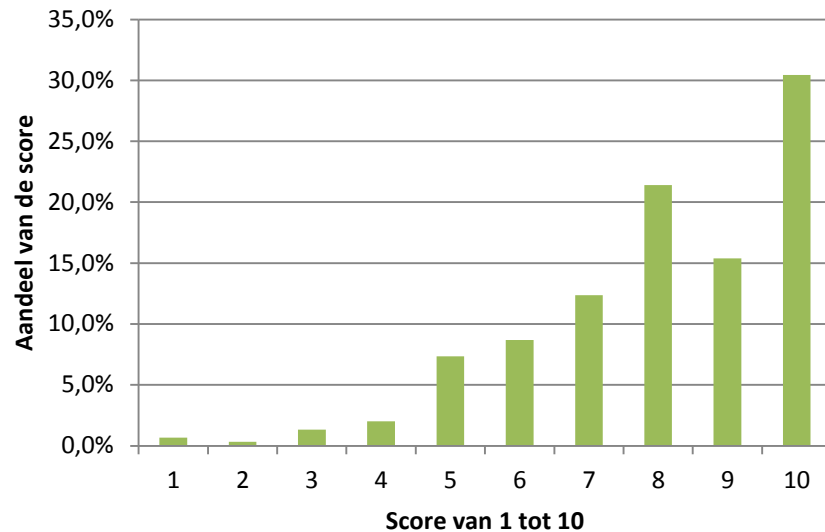
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	30%
Nee	42%
Weet niet	28%

Situering Flanders Fields

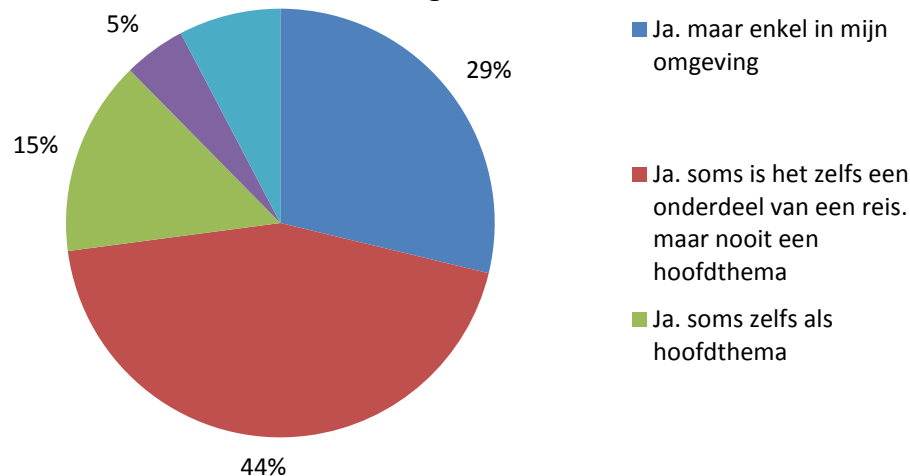
Is de herdenking van WO I belangrijk?

Samenvatting

Slagvelden in Europa die het eerst opkomen bij de Amerikanen zijn *Normandië* en *Waterloo*. De *Somme*, *Verdun* en *Ieper* worden gelinkt aan WO I, maar voor het overige is de kennis van de Amerikanen eerder beperkt. Ongeveer de helft van de respondenten plaatst *Flanders Fields* in België, verder worden zowel Frankrijk als Nederland als Duitsland aangeduid. De meerderheid is ook niet in staat om sites in Flanders Field te plaatsen, met 6% wordt *Ieper* het vaakst vermeld. Ondanks het feit dat hun kennis over de Eerste Wereldoorlog eerder beperkt is, hechten de Amerikanen wel veel belang aan de herdenking van deze tragedie uit de geschiedenis. Ze zijn de groep die het vaakst plaatsen of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis bezoekt als hoofdthema van een reis. Vaker nog is het een onderdeel van hun reis. 30% van de respondenten geeft aan dat voorouders geleden of meegevochten hebben tijdens de oorlog. Die link met de voorouders is belangrijk omdat men door het persoonlijke verhaal vaak meer belangstelling toont voor het herdenken van WO I.

Herdenkingstoerisme?

4.7 België Nederlandstaligen (n=203)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Waterloo	66%
2	Normandië	24%
3	Ieper	20%
4	IJzer	10%
5	Ardennen	10%

Top 5 sites Flanders Fields

1	Ieper	58%
2	Weet niet	28%
3	Diksmuide	12%
4	Passendale	10%
5	Menen	4%

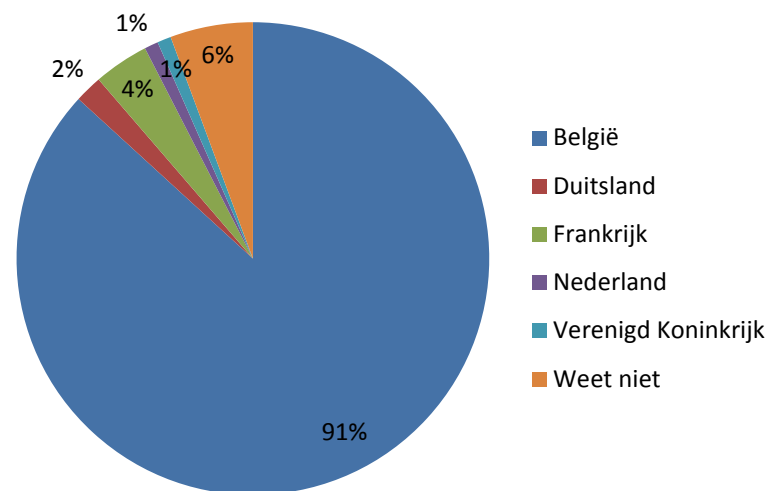
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	39%
Nee	18%
Weet niet	43%

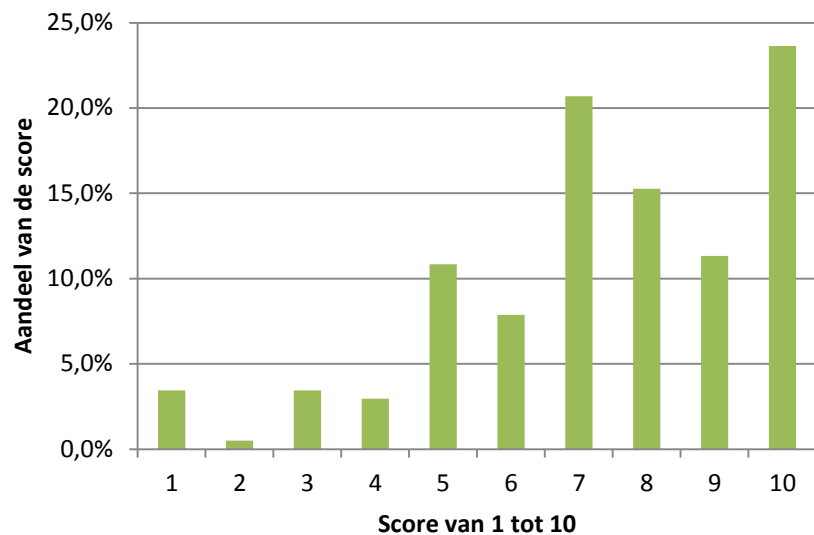
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Ieper	35%
2	Duitsland	27%
3	Frankrijk	16%
4	IJzer	15%
5	België	13%

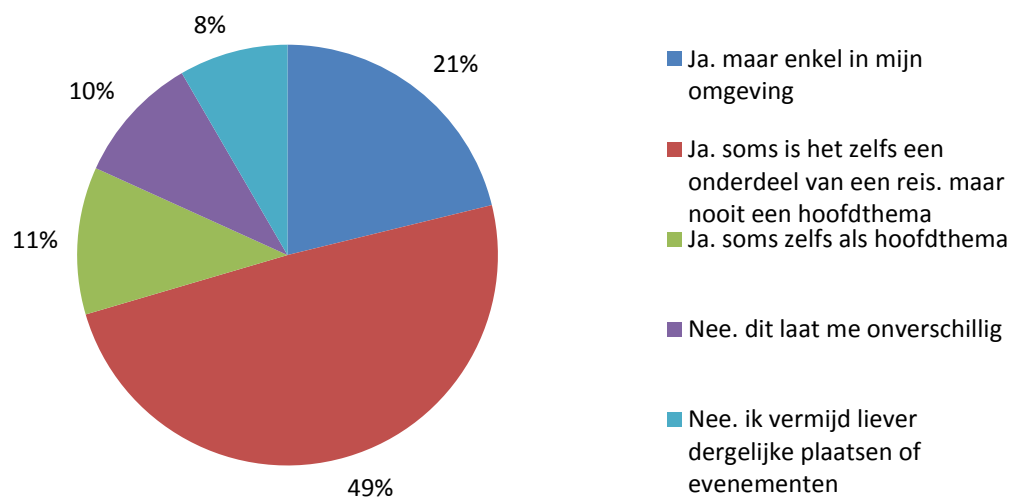
Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

Herdenkingstoerisme?

4.8 België Franstaligen (n=202)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Waterloo	88%
2	Verdun	31%
3	Normandië	22%
4	Bastogne	10%
5	Ardennen	9%

Top 4 sites Flanders Fields

1	weet niet	62%
2	Ieper	30%
3	Diksmuide	6%
4	IJzer	3%

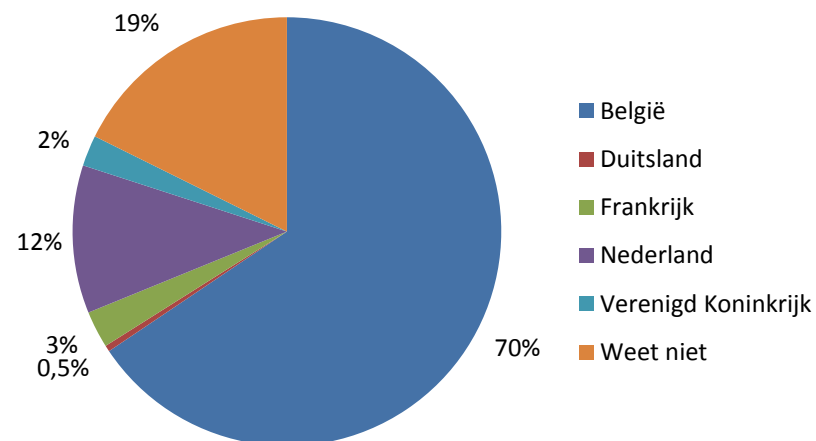
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	37%
Nee	18%
Weet niet	46%

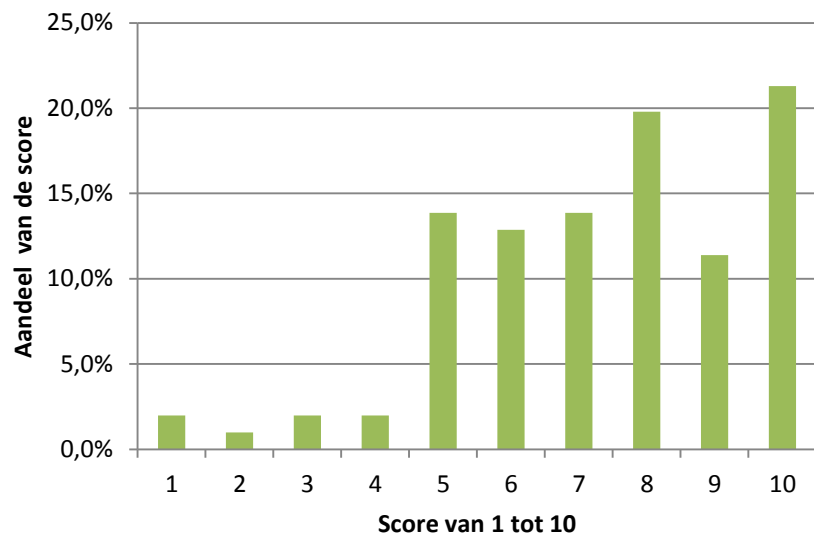
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Frankrijk	29%
2	Verdun	27%
3	Duitsland	23%
4	IJzer	22%
5	België	19%

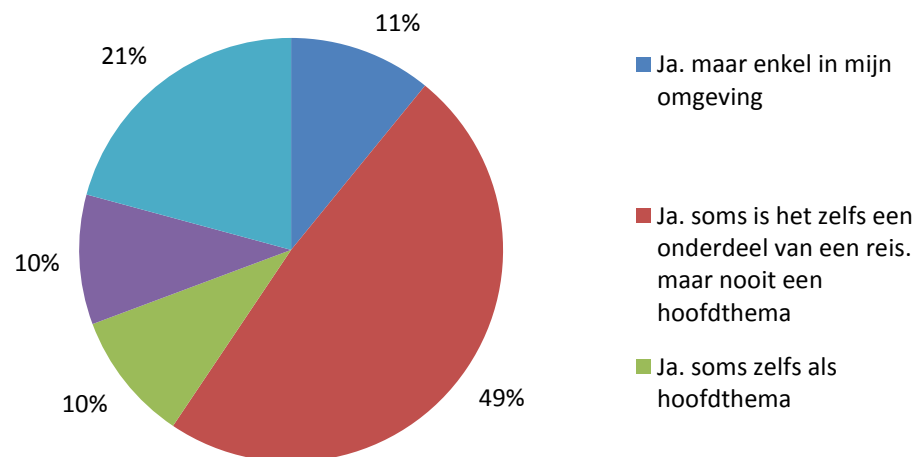
Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

Bij de Belgen is *Waterloo* top of mind wat betreft Europese veldslagen. De Nederlandstaligen noemen ook vaak de WO I-plaatsen in Vlaanderen terwijl de Franstalige Belgen dit heel weinig doen. *Verdun* wordt door de Franstaligen wel vaak genoemd. Wat Wereldoorlog I betreft, leggen de Nederlandstaligen het meest de link met *Ieper*. Ook de *Ijzer* wordt sterk geassocieerd met WO I. Bij de Franstalige Belgen wordt het meest gedacht aan *Verdun*, op de voet gevolgd door de *Ijzer*. *Verdun* kennen ze dus vaker als slagveld, maar de link met WO I leggen gebeurt niet altijd. Dit in tegenstelling tot de *Ijzer* die niet zo sterk algemeen top of mind is, maar wel sterk wordt geassocieerd met WO I. De *Ijzer* is een locatie die enkel sterk scoort bij de Belgen.

De Belgen associëren *Flanders Fields* uiteraard heel sterk met België. Opvallend is wel dat onder de Franstaligen bijna een vijfde geen associatie kan maken met een land. Het opnoemen van plaatsen verbonden aan *Flanders Fields* is voor Franstaligen geen evidentie. De enige plaats die bekend is, is *Ieper*. De meeste Nederlandstaligen kunnen wel plaatsen opnoemen, met ook *Ieper* als topantwoord. *Passendale* en *Diksmuide* scoren ook heel goed.

De Belgen vinden het belangrijk dat de Eerste Wereldoorlog wordt herdacht, maar er zijn andere nationaliteiten die er nog meer belang aan hechten. De Belgen vinden het belangrijk dat WO I wordt herdacht uit dankbaarheid voor de inzet van vele mensen. De vele slachtoffers van WO I maken de Belgen er ook bewust van dat het belangrijk is om conflicten te vermijden. De trots ten opzichte van de voorvaderen die meegevochten hebben is bij de Belgen minder groot dan bij de inwoners van de Angelsaksische landen. Het aandeel Belgen dat zegt voorouders te hebben die meegevochten of geleden hebben tijdens de Eerste Wereldoorlog ligt niet hoger dan bij de andere nationaliteiten. Dit is opvallend gezien een belangrijk deel van het front in België lag. De Belgen vinden voorts dat er op een serene manier moet gesproken worden over WO I. Ze zijn geneigd om uitstappen of reizen te ondernemen in het kader van herdenkingen.

4.9 Duitsland Nordrhein-Westfalen (n=199)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Waterloo	26%
2	weet niet	25%
3	Normandië	15%
4	Verdun	13%
5	Duitsland	13%

Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	26%
2	weet niet	24%
3	Frankrijk	20%
4	Verdun	15%
5	Oostenrijk	10%

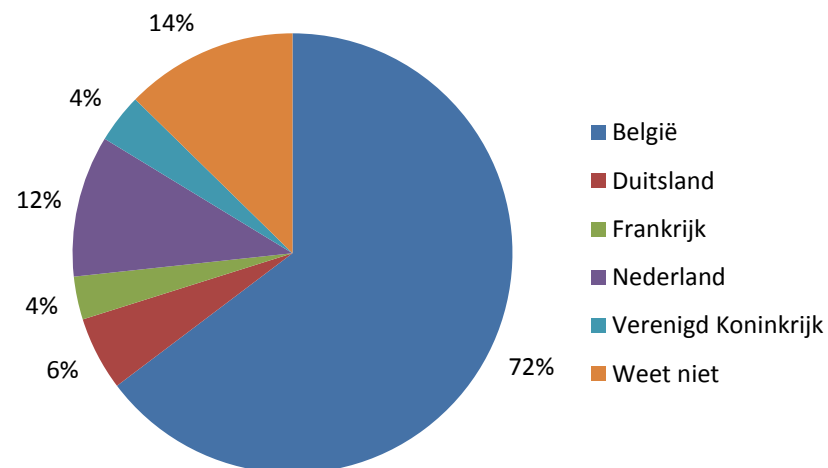
Top 2 sites Flanders Fields

1	Weet niet	74%
2	leper	12%

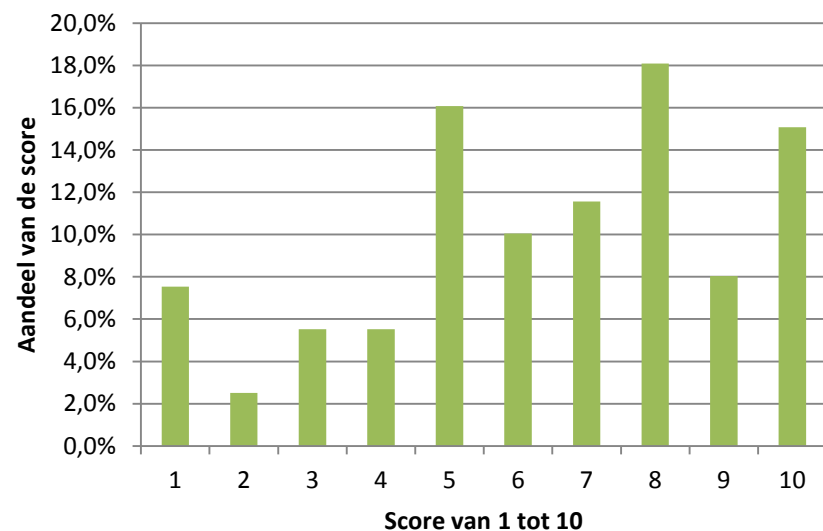
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	37%
Nee	15%
Weet niet	48%

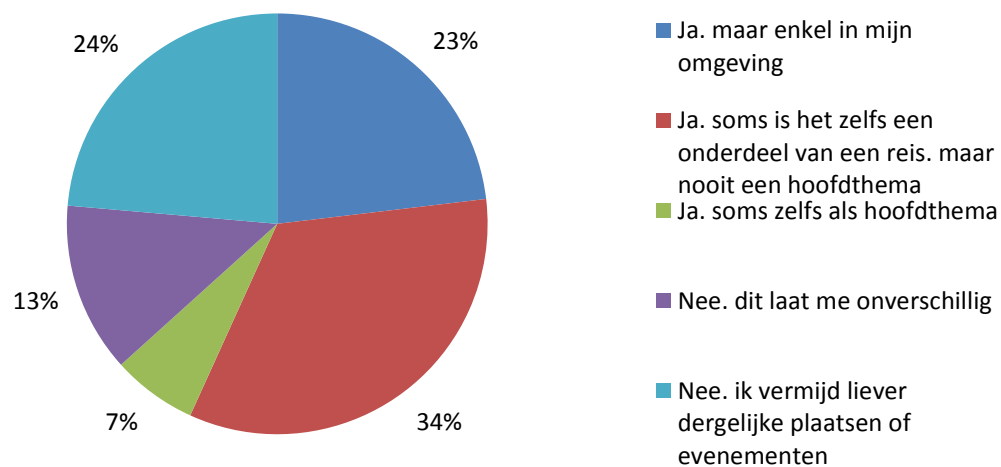
Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

Herdenkingstoerisme?

4.10 Duitsland overige (n=207)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Weet niet	34%
2	Waterloo	18%
3	Verdun	13%
4	Stalingrad	11%
5	Teutoburger Wald	10%

Top 3 sites Flanders Fields

1	Weet niet	75%
2	Ieper	10%
3	Brugge	4%

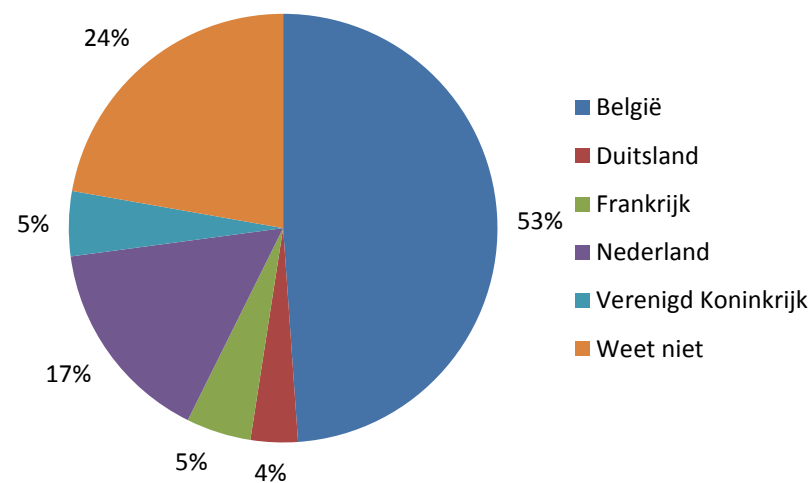
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	38%
Nee	21%
Weet niet	41%

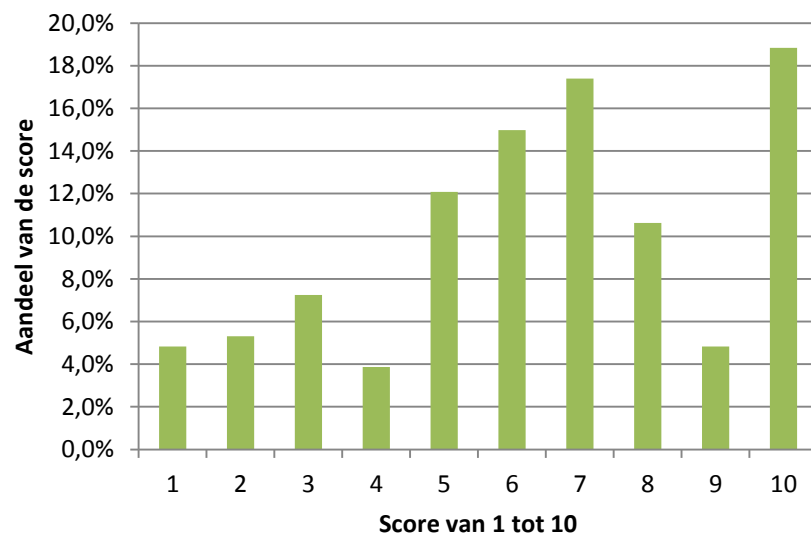
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	25%
2	weet niet	22%
3	Frankrijk	19%
4	Verdun	19%
5	Oostenrijk	8%

Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

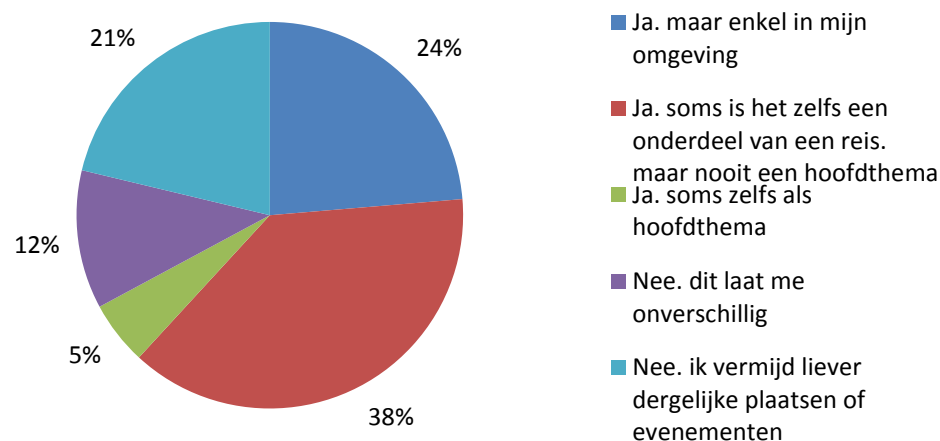

Samenvatting

Voor de Duitsers zijn *Waterloo*, *Verdun* en *Stalingrad* de belangrijkste historische slagvelden in Europa. *Verdun* is de enige uitgesproken plaats die geassocieerd wordt met WO I. *Flanders Fields* ligt volgens de meeste respondenten in België, maar er is ook een hoog percentage dat niet weet waar *Flanders Fields* zich bevindt. De volgende plaatsen worden in beperkte mate vermeld: *Ieper*, *Diksmuide* en *Langemark*.

Minder dan in de andere landen en streken en net als in Nederland, zijn de Duitsers minder te vinden voor de herdenking van WO I. Ze geven minder hoge scores aan het belang om te herdenken. Bij hen zijn ook de grootste groepen te vinden die geen plaatsen of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis bezoeken. Als men iets bezoekt gaat het zoals in het algemeen het geval is meestal om plaatsen van herdenking, musea en tentoonstellingen en routes. Duitsers zijn, in vergelijking met de andere bevroegde nationaliteit, in mindere mate op de hoogte over het feit of hun voorouders meevochten of leden tijdens '14-'18.

Herdenkingstoerisme?

4.11 Frankrijk Nord-Pas de Calais en Ile de France (n=345)

Top 5 slagvelden in Europa

1 Verdun	21%
2 Waterloo	20%
3 Normandië	8%
4 Austerlitz	5%
5 Stalingrad	4%

Top 5 sites Flanders Fields

1 weet niet	56%
2 Ieper	9%
3 Vlaanderen	4%
4 België	3%
5 Brussel	2%

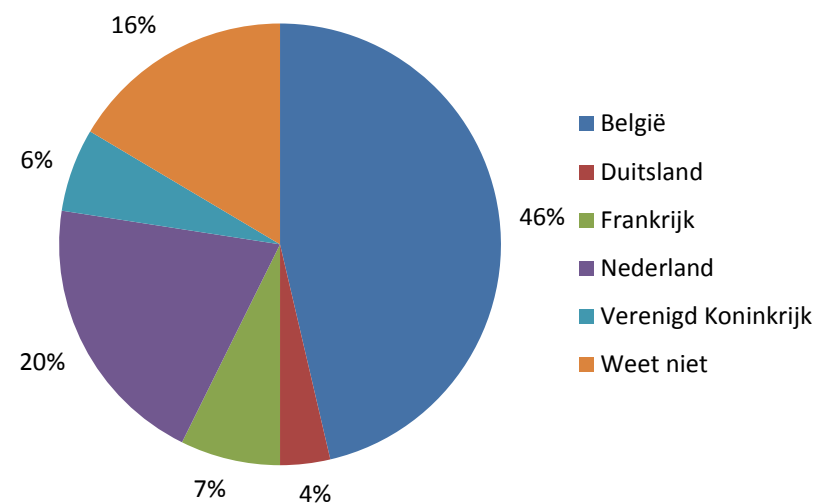
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	51%
Nee	22%
Weet niet	27%

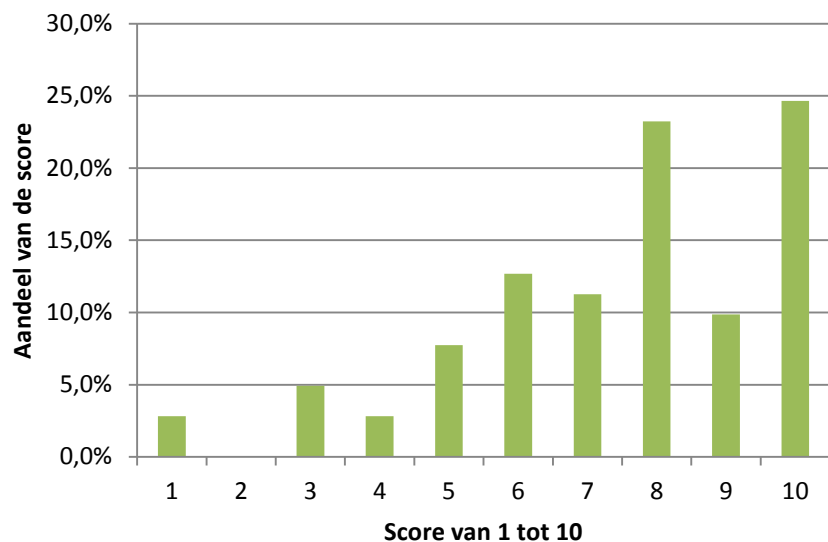
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1 Frankrijk	18%
2 Duitsland	14%
3 Verdun	13%
4 Marne	7%
5 België	5%

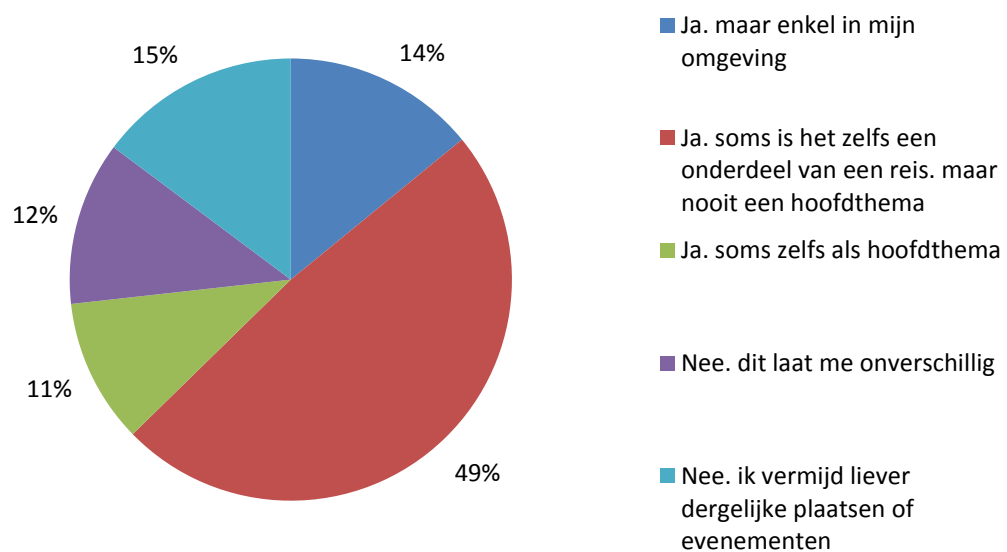
Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

Herdenkingstoerisme?

4.12 Frankrijk overige (n=628)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Verdun	21%
2	Waterloo	17%
3	Normandië	8%
4	Austerlitz	7%
5	Weet niet	5%

Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Verdun	16%
2	Frankrijk	15%
3	Duitsland	14%
4	Marne	7%
5	Elzas	4%

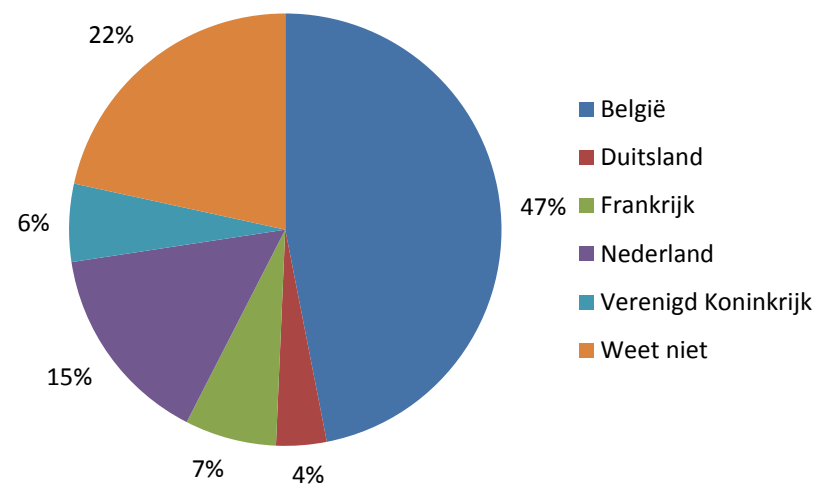
Top 5 sites Flanders Fields

1	Weet niet	63%
2	Ieper	7%
3	Vlaanderen	3%
4	Kerkhof	2%
5	Brussel	2%

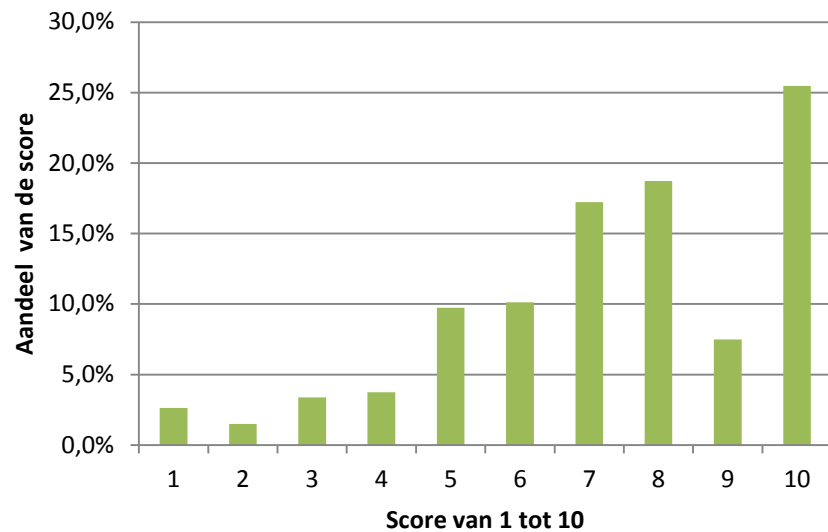
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	53%
Nee	18%
Weet niet	29%

Situering Flanders Fields

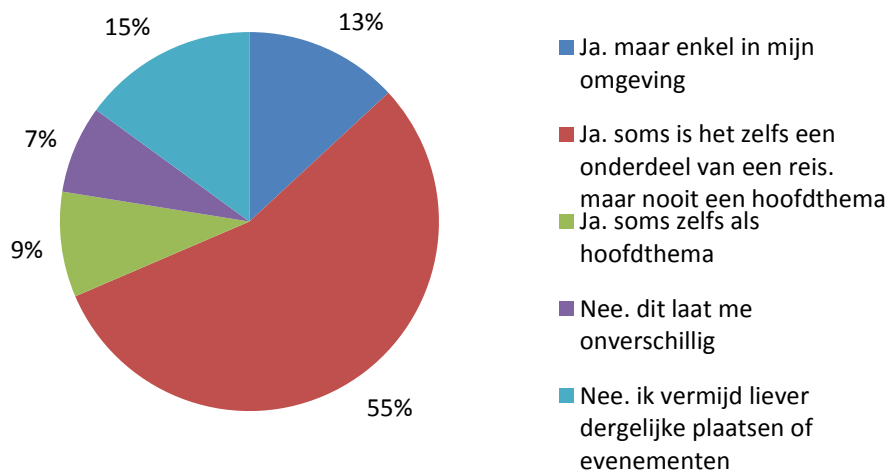
Is de herdenking van WO I belangrijk?

Samenvatting

Verdun, Waterloo en *Normandië* zijn met voorsprong de belangrijkste historische slagvelden voor de Fransen. *Verdun, Marne* en *Somme* worden dan weer geassocieerd met WO I. Nogal een hoog percentage van de respondenten plaatst *Flanders Fields* in Nederland, bijna de helft weet dat *Flanders Fields* zich in België bevindt. *Ieper* wordt het vaakst aangeduid als site in *Flanders Fields*. De betrokkenheid ten opzichte van WO I ligt voor de Fransen lager dan voor de Commonwealthlanden. Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat als ze plaatsen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis bezoeken dat een onderdeel van de reis is. Volgens de enquête beperken de Fransen zich niet uitgesproken tot de eigen omgeving. Iets meer dan 50% van de respondenten geeft aan dat voorouders geleden of meegevochten hebben tijdens de oorlog. Die link met de voorouders is belangrijk omdat men door het persoonlijke verhaal vaak meer belangstelling toont voor het herdenken van WO I.

Herinneringstoerisme?

4.13 Nederland (n=407)

Top 5 slagvelden in Europa

1	Waterloo	47%
2	Normandië	28%
3	weet niet	13%
4	Ardennen	13%
5	Arnhem	12%

Top 5 sites Flanders Fields

1	Weet niet	78%
2	Ieper	13%
3	Passendale	2%
4	Gent	2%
5	Antwerpen	2%

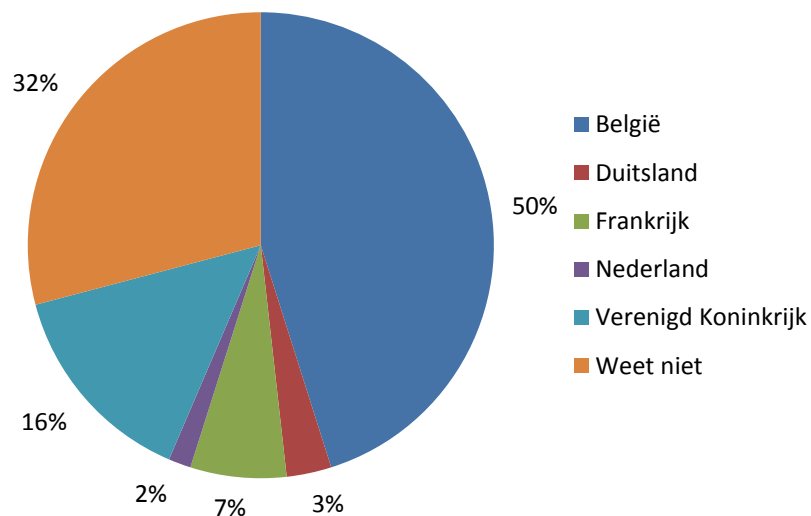
Familieleden betrokken bij WO I

Ja	8%
Nee	41%
Weet niet	51%

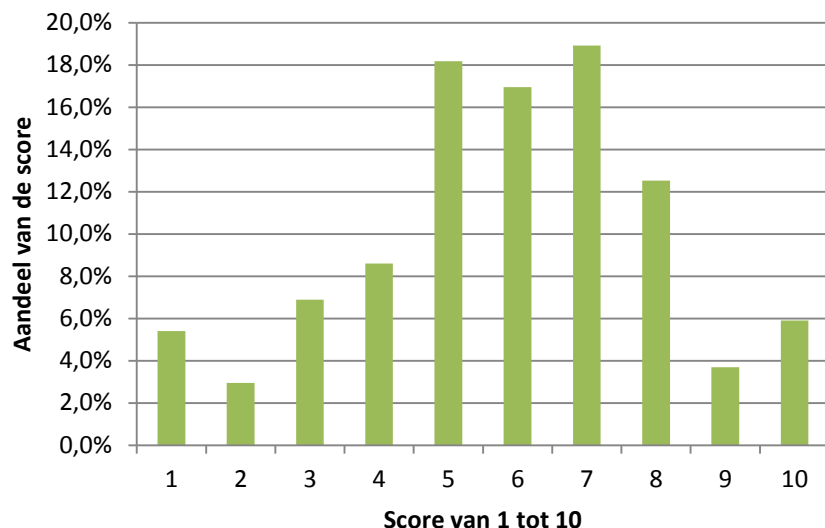
Top 5 regio's geassocieerd met WO I

1	Duitsland	32%
2	Frankrijk	22%
3	België	14%
4	Verdun	13%
5	Berlijn	8%

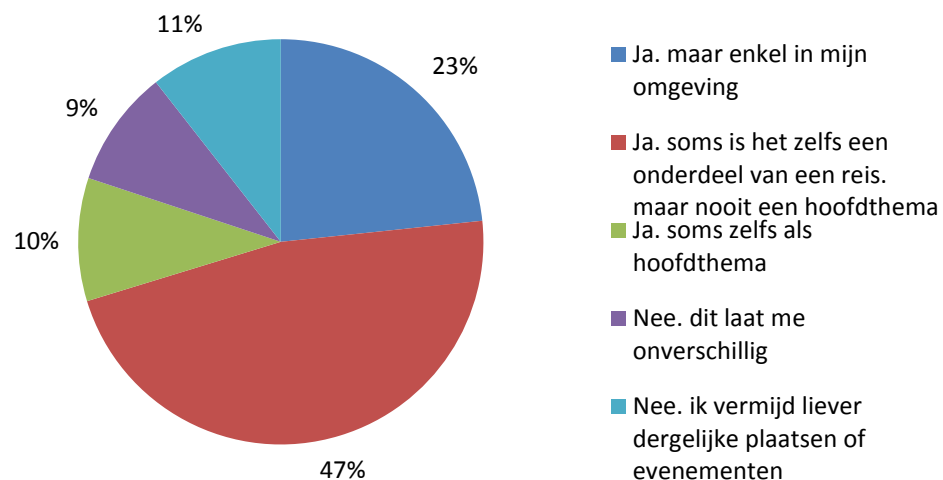
Situering Flanders Fields

Is de herdenking van WO I belangrijk?

Herdenkingstoerisme?

Samenvatting

Voor onze noorderburen zijn *Waterloo*, *Normandië* en *Verdun* de belangrijkste historische slagvelden in Europa. *Verdun* en *Ieper* worden in het bijzonder gelinkt aan WO I. Ongeveer de helft van de Nederlanders situeert *Flanders Fields* in België, maar er bestaat ook bij hen een link met Frankrijk. Meer dan driekwart kent geen plaatsen in Flanders Field. *Ieper* heeft daar de grootste naamsbekendheid.

Net als de Duitsers zijn de Nederlanders minder geïnteresseerd in de herdenking van de Grote Oorlog, zo blijkt uit hun beoordeling van stellingen rond WO I. Als men sites of evenementen gelinkt aan oorlogsgeschiedenis bezoekt dan is dat, zoals bij de andere regio's, meestal als onderdeel van een reis.

Veel Nederlandse respondenten weten niet of hun voorouders meevochten tijdens de oorlog, slechts 8% geeft aan dat er een link bestaat via de voorouders. Het ontbreken van deze link verklaart wellicht in grote mate de beperkte betrokkenheid rond de herdenking.